

[*Gøting.*]

Jeg nøjes med at bede om et ja eller et nej, helst det første, til spørgsmålet: vil ministeren foretage en tilbunds gående undersøgelse af rentabiliteten i forbindelse med en eventuel motorisering af landpostbude?

Ministeren for offentlige arbejder (Lindberg): I anledning af det ærede medlems spørgsmål vil jeg gerne oplyse, at der gentagne gange af post- og telegrafvæsenet er givet oplysninger om udgifterne ved en motorisering af landpostvæsenet, og så senet som den 22. oktober i år gav jeg, som det ærede medlem også berørte, det høje ting oplysning om, at en motorisering af landpostvæsenet ville koste ca. 25-30 mill. kr. årligt. Men en sådan beregning af udgifterne har i virkeligheden kun teoretisk interesse, fordi der foruden til den økonomiske side af sagen må tages mange andre hensyn, bl. a. til personalemæssige og postale forhold. Der kan derfor, som det også fremgår af mit svar den 22. oktober i år her i tinget, ikke forventes, at en sådan generel motorisering vil finde sted. Derimod er jeg indstillet på, at der sker en successiv motorisering af landpostvæsenet efter et skøn over de lokale forhold. Ved en sådan successiv motorisering vil der blive foretaget en indgående undersøgelse af rentabiliteten, idet man søger at finde frem til den mest økonomiske form i hvert enkelt tilfælde.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om anvendelse af overskuddet i visse krigsforsikringsforbund.

Valgt blev: *K. B. Andersen, Chr. Christiansen, Victor Gram, Horn, Per Hækkerup, Poul Hansen (Svendborg), Peter Nielsen, Helge Larsen, Kristian Kristensen, Anders Andersen, Vagn Bro, Justesen, Lorentzen, Paabøl, Hanne Budtz, Kristen Amby og Poul Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1257, fremsættelsen i tidenden sp. 1302).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 4-7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om afløsning af skat til erhvervskommunen m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1245, fremsættelsen i tidenden sp. 1302).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg [vedrørende den mellemkommunale refusion].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1301, fremsættelsen i tidenden sp. 1312).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om folkeforsikring [vedrørende den mellemkommunale refusion].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1303, fremsættelsen i tidenden sp. 1312).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [vedrørende den mellemkommunale refusion].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1305, fremsættelsen i tidenden sp. 1312).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Hans R. Knudsen: Jeg vil gerne, inden jeg beskæftiger mig med det foreliggende kommuneskatteforslags indhold, gøre et par bemærkninger om den mere formelle fremgangsmåde, når det som her drejer sig om et lovforslag, der på afgørende områder fuldkommen ændrer en bestående lov.

Det er udelukket, at man kan overskue de foreslåede ændringer, hvis man ikke sammenholder lovforslaget med den oprindelige lov. Her drejer det sig om ikke færre end 30 forslag til ændringer, ikke blot

[Hans R. Knudsen.]

ændringer i kommuneskatteloven eller lov-
bekendtgørelsen af 21. december 1937, men
i en række andre love, købstadkommunal-
loven, landkommunalloven og de særlige
love om beskatningen i København, Frede-
riksberg og Gentofte.

Vi mangler faktisk til bedømmelse af de enkelte ændringer en direkte sammenligning mellem de gamle og de nye bestemmelser. Denne mangel forsøges det ganske vist at afbøde ved de udførlige bemærkninger, der ledsager også dette lovforslag, men jeg ved, hvordan det vil gå, så snart et udvalg skal i gang med lovforslagets enkeltheder, så vil man straks efterlyse en sådan sammenstilling af gamle og nye bestemmelser. Det vil fremme udvalgsarbejdet betydeligt, hvis man har de gamle og de nye bestemmelser opstillet side om side. Jeg tror også, at tingets ærede medlemmer ville have lettere ved at overskue så omfattende ændringer, hvis man allerede ved lovforslagets fremsættelse havde fået denne sammenligning.

Jeg vil derfor henstille til den højtærede indenrigsminister at overveje en sådan opstilling. Jeg tror, det ville kunne have sparet en hel del af de omfangsrige bemærkninger, der fylder mere end 18 komprimerede spalter. De optages for en stor del af beskrivelser af de bestemmelser, der foreslås ophævet og erstattet af andre. Måske er det en noget revolutionerende tanke for administrationen og embedsmændene, men jeg vil alligevel henstille, at man overvejer denne lille reform.

Må jeg om selve lovforslaget vedrørende personlig skat til kommunen m. v. sige, at der i de 30 paragraffer findes en række enkeltheder, der ikke egner sig for en nærmere analyse her ved første behandling, men vil kræve et indgående udvalgsarbejde. Jeg forudser, at ikke engang de interessante og meget oplysende eksempler, der følger som bilag til bemærkningerne, vil være tilstrækkelige. Jeg tror ikke, de er tilstrækkelige til en virkelig belysning af de økonomiske virkninger af loven fra kommune til kommune. Her, hvor det drejer sig om en fuldstændig omlægning af det kommunale beskatningssystem, er det ikke tilstrækkeligt, at man straks kan se, at de nye principper vil være langt at foretrække for den

nugældende, meget forældede beskatningsregel. Vi må naturligvis også være nogenlunde fortrolige med de udsving, der kan komme i kommuner af vidt forskellig struktur, og der er trods alt meget store variationer f. eks. fra den ene købstad til den anden. Jeg kan godt sige, at jeg trods de beregninger, der her er opstillet over virkningerne i København, i Århus og i Vejlbj-Risskov, alligevel står med en følelse af usikkerhed over for virkningerne f. eks. i andre købstader end netop Århus. Der findes købstæder, som er vidt forskellige i struktur, og her tænker jeg navnlig på indkomstfordelingen skatteyderne imellem. Vi ved jo, at der er købstæder, som under de nuværende ligningsregler kan lægge deres såkaldte nulpunkt i skalaen ret højt og dermed give mellemindtægterne større fradrag eller mindre tillæg end i andre købstæder, hvor skatteydernes sammensætning er sådan, at man nødvendigvis må holde et lavere nulpunkt end andre steder. Jeg tror, det bliver nødvendigt, at vi ser beregninger både for købstæder med lavt og med højt nulpunkt og for købstæder med lav og med høj gennemsnitsindtægt. Måske er Købstadforeningen allerede i gang med sådanne beregninger. Hver eneste købstad har jo allerede på grundlag af lovforslaget kunnet opstille beregninger svarende til dem, vi har i bemærkningerne, og det ville være rart for os i hvert fald under udvalgsarbejdet at få dem at se. Jeg tror også, det vil underbygge det sagligt rigtige i det ny system, som her er foreslået.

Jeg vil derefter vende mig til selve lovforslagets principielle indhold. Det ny system er jo ikke helt nyt for os. Da den højtærede finansminister fremsatte sit skattereformforslag allerede i foråret 1954, indeholdt det en reform også af kommuneskatterne, en reform, som ligger meget nær op ad det, der her foreslås. Det indeholdt også en ophævelse af den stærke progression, det mærkelige system, hvorved progressionen rammer mellemindtægterne næsten som kølleslag og så pludselig holder op omkring 20 000 kr. i indtægt, et system, som har tvunget kommunerne til at udskrive langt mere i kommuneskat på småindtægter, end staten for sin del har taget i statskat, men til gengæld har bevirket, at kommunerne i forhold til staten har måttet

[Hans R. Knudsen.]

være mere end beskedne, når det drejer sig om beskatning af de virkelig store indtægter. Dette forhold vil jeg gerne lidt senere vende tilbage til. Principperne i det foreliggende forslag er de samme som i skattereforforlaget af maj 1954 og på et enkelt punkt endda bedre. I 1954 blev det foreslået, at den kommunale beskatning skulle begynde ved 3 000 kr. for forsørgere og ved 1 500 kr. for ikke-forsørgere. Nu foreslås bundgrænsen efter overgangsårets lidt lavere satser sat til henholdsvis 4 000 kr. og 2 500 kr. eller praktisk talt de samme bundgrænser, som gælder ved statsskatten. Alle indtægter over disse bundgrænser får ligesom i 1954-forlaget et fradrag svarende til bundgrænsens beløb, og den resterende del af indkomsterne bliver så beskattet med en ensartet procent, fastsat efter den enkelte kommunes skattebehov. Det er princippet om de faste skatteprocenter, som jeg tror vi alle gerne vil have ikke alene for kommuneskatten, men også for statsskatten; det system, hvorefter den enkelte skatteyder straks, når han kender sin skattepligtige indkomst og har trukket ikke alene det skattefri grundbeløb, men også hustru- og børnefradrag fra, uden vanskelighed kan regne skatten ud, fordi han kender den procent, skatten andrager af den resterende del af indkomsten. Det er et system, der medfører, at indkomststigninger ikke bliver beskattet med højere procent end den øvrige del af indkomsten over det skattefri grundbeløb.

I skatteudvalget nåede vi ikke igennem med de faste procenter for statsskatten. Det hang jo sammen med, at vi ikke, bl. a. på grund af uenigheden om skattefradragreglen, kunne blive enige om dækningen af det provenutab, der måtte opstå. Vi nåede heller ikke igennem med de faste procenter for kommuneskatten, fordi spørgsmålene var kædet sammen og vi her havde de samme vanskeligheder med hensyn til at skaffe dækning for de lettelser, ordningen måtte medføre. Nu har imidlertid de nye huslejelove med den forøgede ejendomsbeskatning givet os de nødvendige midler, der skal til for ved kommuneskatten at indrette et system, der ikke alene giver bedre og mere overskuelige beskatningsforhold, men som også giver os netop de midler, der er nødvendige for at skabe den

skattelettelse for de små og jævne indtægter, som ikke blot er påkrævet, men som det nye system i sig selv indebærer.

Den nye huslejelov eller rettere den med huslejeloven følgende lov om kommunal ejendomsbeskatning vil efter indenrigsministerens skøn give bykommunerne et nettobeløb, der for det kommende år er anslået til 68 mill. kr. og for de følgende år, når den fulde virkning indtræder, 133 mill. kr. årlig. Hvis disse 133 mill. kr. bliver anvendt til nedsættelse af de personlige kommuneskatter, kan vi ikke alene opfylde skattereforens bedste principper om fritagelse for skat af de helt små indkomster og om faste procenter, men vi kan samtidig, sådan som den højtærede indenrigsminister sagde ved fremsættelsen, give de største grupper af skatteydere en skattelettelse, der svarer nogenlunde til de huslejeforhøjelser, som de ekstraordinære ejendoms-skatter medfører.

Jeg håber meget på, at vi kan blive enige om gennemførelsen af disse ny beskatningsregler. Når de nye ejendomsskatter får fuld virkning, vil man i København kunne nedsætte kommuneskatten med 19 pct. og i købstæderne med gennemsnitligt 15 pct.; procenten i købstæderne vil dog kunne svinge noget fra den ene by til den anden. Det ville være helt urimeligt, hvis man blot bestemte, at nu skulle hver enkelt skatteyder have en skattenedsættelse med netop denne procent. Hvis man gjorde det, ville en skatteyder i København med f. eks. 100 000 kr. i skattepligtig indkomst, hvilket svarer til en samlet indkomst på ca. 180 000 kr., få en skattelettelse på 3 600 kr., medens en skatteyder med ca. 10 000 kr. i skattepligtig indkomst ikke engang ville få 200 kr. i skattelettelse; ja, i Århus ville han end ikke få 150 kr. i skattelettelse.

Mon vi ikke fra alle sider i alt fald kan give tilslutning til, at netop på den måde skal skattelettelsen ikke gives? Vi bør benytte lejligheden til at indføre de faste procenter og til at forhøje bundgrænsen for beskatningen. Hvis vi gør dette, imødekommer vi derved også en del af den misforståelse, der hos mange enlige ældre mennesker kom til orde over for de nye forsørgeregler, hvorefter de ikke mere kunne bevare deres skattemæssige forsørgerstilling; en del af disse mennesker fik en noget urimelig

[Hans R. Knudsen.]

skatteforhøjelse, ikke så meget på grund af at de blev betegnet som ikke-forsørgere, men fordi mange købstæder har en uforholdsmæssig høj beskatning af ikke-forsørgere med små indkomster. Såvel den højtærede finansminister som jeg har, da vi drøftede disse ting, flere gange henstillet til kommunerne at revidere deres skalaer for ikke-forsørgere. Gennemfører vi nu de nye beskatningsprincipper, klares dette problem samtidig, og kommuneskatten for en ikke-forsørger bliver kun så meget større som skatten af forskellen mellem de 4 000 og de 2 500 kr., der er fastsat som fradrag.

Jeg vender nu tilbage til de få bemærkninger, jeg før gjorde om forholdet mellem statens og kommunernes beskatning af de store indkomster. Det har aldrig været kommuneskatterne, der virkelig tyngede de store indkomster. Som jeg sagde før, standser progressionen, når indtægterne kommer noget op over 20 000 kr. Jeg ser, at den højtærede indenrigsminister er kommet til det resultat, at toppunktet for den kommunale beskatning skulle ligge mellem 12 000 kr. og 20 000 kr. skattepligtig indkomst. Det må være temmelig hårdt for de kommuner, der har en sådan sammensætning af skatteydere, at de må lægge 50 pct. på allerede ved en skattepligtig indkomst på 12 000 kr., og det er helt urimeligt, når man ved, at ingen indtægt, uanset hvor stor den er, får lagt mere end de 50 pct. på. Hvis vi holder os til Århus, der er valgt som gennemsnitskøbstad — men noget tilsvarende gælder for øvrigt alle kommuner uden for de 3 hovedstadskommuner, der har rateskalaer allerede nu — svarer en stor indtægt, enten den er på 50 000 kr. eller 100 000 kr. eller meget større, ikke mere end ca. 15 pct. af den skattepligtige indkomst i kommuneskat, nemlig ligningsprocenten plus 50 pct. Selv indkomststigninger ved disse meget store indkomster beskattes kun med ca. 15 pct., når ligningsprocenten er ca. 10. Det er et mærkeligt forhold, når man sammenligner med statskatteskalaen, hvorefter merindtægter på disse indkomster koster 85 til 90 pct. i skat, i hvert fald når det drejer sig om indkomster på 100 000 kr. og derover. Det ser endnu mere mærkeligt ud, når man tager i betragtning, at skalaen for kommune-

skatterne er temmelig hård ved de jævne mellemindtægter.

Det foreliggende lovforslag indeholder den store fordel, at progressionen kan fjernes også for de jævne mellemindtægter, fordi vi må regne med, at der er penge til at give disse lettelser. Ikke alene i de 3 hovedstadskommuner, København, Frederiksberg og Gentofte, men i samtlige 22 hovedstadskommuner fjernes progressionen, og man får en skatteprocent på 14 for indkomster helt op til ca. 35 000 kr. brutto. I alle købstæderne og i de bymæssige bebyggelser fjernes progressionen fuldkommen, men tilbage bliver der den forskel mellem de 22 kommuner, som får rateskalaer for de store indkomster, og alle andre kommuner, at de 22 kommuner gennem deres rateskala kan beskatte indkomster over 35 000 kr. med en større procent end de 14 pct., der er fastsat for de lavere indtægter. Det bliver ifølge lovforslaget ikke tilfældet for andre kommuner end disse 22, og det finder jeg nu ikke helt tilfredsstillende.

I det oprindelige skattereformforslag var det foreslået, at den del af de skattepligtige indkomster, som lå over en vis grænse — jeg tror, det var 20 000 kr. — skulle beskattes med en ensartet procent hele landet over. Nu er forudsætningerne ikke til stede for en sådan ordning her, men ville det dog ikke være rimeligt, om man gav også andre end de 22 kommuner i hovedstadsområdet adgang til at anvende rateskalaer for de store indkomster? Eller man kunne gå den vej, at kommunerne fik adgang til uden at afvige fra den proportionale beskatning af store indkomster at udskrive nogle få procent mere i skat på den del af indkomsterne, som ligger over den 35 000 kroners grænse, hvor rateskalaen i hovedstadsområdet træder ind.

Når jeg gerne vil rejse det spørgsmål over for den højtærede indenrigsminister, hænger det sammen med, at der kan være købstæder, som kan få besvær med at klare de lettelser, der er foreslået for mellemindtægterne, og det ville lette dem noget, hvis de fik mulighed for at tage en lille smule mere i kommuneskat hos de helt store indkomster. Jeg kan for øvrigt berolige med, at det ikke bliver så slemt for disse store indkomster, som det kan

[Hans R. Knudsen.]

komme til at se ud. De kommer ikke til at betale en sådan stigning fuldt ud; det vil blive statskassen, som kommer til at bære i hvert fald en del heraf. Netop i kraft af skattefradragsreglen ligger det jo sådan, at hvis der sker en stigning i kommuneskatten f. eks. ved en indtægt på godt 80 000 kr. brutto, vil de 80 pct. heraf komme tilbage igen, fordi marginalbeskatningen til staten af en sådan indtægt netop er på 80 pct. Jeg håber, at den højtærede indenrigsminister — og for øvrigt også partierne her i salen — vil være villige til at se lidt nærmere på tanken om at give købstæder og bymæssige kommuner adgang til enten at indføre rateskalaer eller udskrive en ekstra procent af de højeste indkomster.

Så vidt jeg kan se, vil de i lovforslaget fastsætte bundgrænser betyde, at ca. 175 000 skatteydere ud over dem, der er fritaget i forvejen, vil blive fritaget for personlige kommuneskatter. Disse ca. 175 000 skatteydere er i forvejen fritaget for at betale statskatter, så selv om venstre i sin tid var meget imod, at man lod folk i landkommunerne med under 1 200 kr. i indtægt og i købstæderne med under 1 500 kr. i skattepligtig indkomst slippe for kommuneskat, kan jeg ikke se, at der skal være noget principielt forkert i, at vi indretter et system, hvorved bundgrænsen for skat til kommunen bliver den samme, som den allerede er til staten. Så vidt jeg husker, har venstre i hvert fald ikke haft indvendinger at gøre, når vi har behandlet udskrivningslove med disse bundgrænser for skat til staten. For øvrigt bliver de mennesker, hvis indkomster ligger under disse nye bundgrænser, ikke fritaget for at betale skat; de må jo betale deres andel af den indirekte beskatning, vi har ved siden af den direkte.

Bortset fra de enkelte ønsker, jeg her har fremsat, vil jeg gerne udtale min og mit partis varmeste tilslutning til det foreliggende lovforslag vedrørende personlig skat til kommunen. Der er som sagt mange enkeltheder at forhandle om, og der er også ting, der måske trænger til nærmere belysning. Bl. a. vil jeg godt vide, om bestemmelsen om, at vi ikke mere behøver at fremlægge de kommunale skattelister,

og at offentliggørelse af de ansatte skatteindtægter forbydes, ikke også er ensbetydende med, at de omdiskuterede skattebøger ikke mere kan udgives. Hvis de stadig kan udgives, bliver den hemmeligholdelse, der indføres med det nye system, jo illusorisk. Det må imidlertid være enkeltheder, som vi kan se på i det udvalg, jeg senere agter at foreslå nedsat.

Jeg har ikke omtalt den del af lovforslaget, der tager sigte på at ophæve erhvervsbeskatningen, fordi der samtidig foreligger et lovforslag om afløsning af skat til erhvervskommunen, som det ærede medlem hr. Ove Hansen vil udtrykke vort partis stilling til.

Jeg anbefaler lovforslaget om kommuneskatten til en indgående og hurtig udvalgsbehandling, så det kan gennemføres snarest muligt i det nye år.

Ove Hansen: Det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen har nu på vort partis vegne redegjort for vor stilling til lovforslaget vedrørende personlig skat til kommunen, og jeg skal derfor udelukkende holde mig til det lovforslag, der vedrører erhvervsskattens ophævelse, samt de tre lovforslag, der er fremsat af socialministeren, nemlig forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg, forslag til lov om ændringer i lov om folkeforsikring og forslag til lov om ændringer i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v., der alle tre vedrører den mellemkommunale refusion.

Jeg tror, mange erhvervsskatteydere blev glade, da de erfarede, at indenrigsministeren havde fremsat forslag om ophævelse af erhvervsskatten eller i hvert fald foreslog en 3-årig afløsningsordning, og når jeg nu skal gøre nogle bemærkninger til lovforslaget, er det ingenlunde for at berøve erhvervsskatteyderne denne glæde, men mere for at se på virkningerne af erhvervsskattens bortfald.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at en ophævelse for langt de fleste kommuners vedkommende ikke får nogen nævneværdig betydning; kun en halv snes kommuner, centralkommuner, vil økonomisk blive berørt. Det gælder bl. a. København og andre større bykommuner, og disse kommuner må naturligvis have en

[Ove Hansen.]

godtgørelse for det tab, de lider ved ophævelsen af erhvervsskatten. Det foreliggende lovforslag tilsigter da også at yde dem en godtgørelse, som skal udredes af omegnskommunerne, men opgaven bliver selvsagt ikke lettere at løse, når man nu pålægger disse omegnskommuner en ekstraudgift i form af en godtgørelse til centralkommunen.

I skattereformudvalget har vi gentagne gange drøftet muligheden for at ophæve erhvervsskatten, men det har til dato ikke været muligt, selv om jeg tror, der har været vilje til stede hos medlemmerne af udvalget til at komme bort fra erhvervsskatten. Også i kommunale kredse har erhvervsskatten ofte været genstand for drøftelse, men meningene om ophævelsen har været stærkt delte. Det er ikke så meget politiske betragtninger, der har været gjort gældende, men mere betragtninger afhængig af, hvilken kommune man repræsenterede, om det var en centralkommune eller en forstadskommune. Fælles for alle drøftelserne har dog været enigheden om, at erhvervsbeskatningens regler er alt for komplicerede og indviklede, hvortil kommer, at administrationen er uforholdsmæssig dyr sammenlignet med den indtægt, erhvervsskatten giver. I skatteåret 1957-58 blev erhvervsskatten således udskrevet med i alt 32 mill. kr., men heraf blev 18 mill. kr. godtgjort erhvervsskatteyderne af de pågældende opholdskommuner. I forhold til det beløb, den samlede kommunale skatteudskrivning andrager her i landet, er det næsten meningsløst at ofre så mange penge i administrationsudgifter for at kunne indkassere nogle få millioner kroner i erhvervsskat.

Dertil kommer, at det ofte er tilfældigheder, der afgør, om en skatteyder skal svare erhvervsskat. Jeg har i den kommune, hvor jeg bor, undertiden konstateret, at en skatteyder blev erhvervsskattepligtig til centralkommunen ikke i kraft af indtægten dér, men blot fordi hans kone eller søn i opholdskommunen havde tjent nogle få hundrede kroner, der bevirkede, at vedkommende skatteyder passerede den såkaldte farlige grænse, sygekassegrænsen. Ja, selv et parcelhus — for blot at nævne et eksempel — kan være afgørende med

hensyn til erhvervsskattepligt, idet et lille overskud på ejendommen kan medføre, at ejeren bliver erhvervsskattepligtig. Det modsatte kan naturligvis også forekomme, nemlig at huset giver et lille underskud, der bevirker, at ejeren kommer under den farlige grænse og derved fritages for at svare erhvervsskat. Således kan der anføres flere eksempler på, at tilfældigheder spiller en alt for stor rolle, når det drejer sig om erhvervsskattepligt.

Erhvervsskatteyderne betragter — og vel med nogen grund — erhvervsskatten som en merskat, en skattebyrde, som ikke kendes af de øvrige skatteydere, og dertil kommer, at erhvervsskatteyderne som regel har ekstraudgifter til transport til og fra arbejdsstedet, ligesom der også går tid tabt ved transporten. Jeg kan godt forstå, at erhvervsskatteyderne hilser erhvervsskattens bortfald med tilfredshed.

Tilbage bliver så at finde en forsvarlig og rimelig løsning, der tager hensyn til såvel centralkommunerne som omegnskommunerne.

Den højtærede indenrigsminister foreslår en afløsningsordning, der i princippet går ud på, at der kun oprettes ordninger i de byområder, hvor centralkommunens indtægtstab ved erhvervsskattens ophævelse vil andrage mere end et par procent af den udskrevne skat i centralkommunen. Til disse byområder hører de omegnskommuner, hvis beboere i 1957-58 har betalt ikke helt uvæsentlige beløb i erhvervsskat til andre kommuner.

Afløsningsordningen er tænkt gennemført på den måde, at de nævnte omegnskommuner i hvert byområde fra og med skatteåret 1959-60 skal betale et tilsvarende til områdets centralkommune. Dette tilsvarende opgøres for hver omegnskommune som den erhvervsskat, omegnskommunens beboere i alt har betalt til andre kommuner i skatteåret 1957-58. Tilsvaret reduceres dog med det beløb, omegnskommunen i samme år har oppebåret i erhvervsskat fra andre kommuners beboere. Tilsvaret — eller nettodifferencen, om man vil — forhøjes derefter med 10 pct. som følge af den ret stærke stigning, erhvervsskatten har været genstand for i de senere år.

Denne afløsningsordning vil for centralkommunernes vedkommende komme til at

[Ove Hansen.]

betyde, at de stort set efter ministerens opfattelse holdes skadesløse, medens det for omegnskommunernes vedkommende vil betyde, at disse kommuner nu skal udrede tilsvaret, hvilket vil være ensbetydende med, at skatteudskrivningen almindeligvis forhøjes med tilsvarets størrelse. Det bliver således ikke længere erhvervsskatteyderne alene, der skal betale til centralkommunen, men samtlige skatteydere i omegnskommunen.

Om denne ordning er den helt rigtige, skal jeg ikke kunne udtale mig om på nuværende tidspunkt, men jeg synes, den giver et godt grundlag for at nå et resultat, selv om centralkommunerne vel føler, at den compensation, de får, er for ringe, og omegnskommunerne føler, at det tilsvaret, som de skal udrede, er for stort. Der kan naturligvis være særlige lokale problemer eller forhold, der gør sig gældende; dem må vi så se nærmere på i det udvalg, der skal arbejde med lovforslaget.

Jeg henstiller til de kommunalbestyrelser, hvis kommuner berøres af lovforslaget, at se bort fra små lokale interesser. Skal vi nå et resultat og have erhvervsskatten fjernet, må vi alle medvirke dertil, enten ophævelsen medfører en øget indtægt eller en øget udgift for den kommune, man repræsenterer. Jeg ved, at der er kommunalfolk, der nærer nogen ængstelse for forslaget, ikke fordi de pågældende er imod erhvervsskattens ophævelse, men fordi de ikke ved, hvad der vil ske, når denne 3-årige afløsningsordning udløber. Jeg forstår godt de betænkeligheder, der kan være, men jeg tror netop, det er en fordel at få en midlertidig ordning, således at de erfaringer, der indvindes, kan give et godt grundlag for den endelige løsning.

Når mit parti gerne vil være med til at ophæve erhvervsskatten, skyldes det bl. a., at de forudsætninger, der var til stede, da vi fik loven i 1937, ikke eksisterer mere. Foruden at yde compensation til erhvervskommunen har loven også haft til hensigt

at forhindre opståen af de såkaldte skattelykommuner. I 1937 udgjorde de kommunale skatter en væsentlig del af den samlede beskatning; i dag forholder det sig anderledes, idet det nu er statsskatten, der udgør hovedparten. Muligheden for, at der kan opstå skattelykommuner, er således formindsket betydeligt. Dertil kommer, at det foreliggende lovforslag også skal ses i forbindelse med rateskalabestemmelserne i forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen.

Endelig foreslår ministeren, at den særlige udligningsskat mellem de tre hovedstadskommuner, København, Frederiksberg og Gentofte, suspenderes, også for en 3-årig periode. Udligningsloven skulle i forvejen have været til revision i indeværende folketingsår, men som følge af lovforslagene om ændringer i den personlige skat til kommunen og om ophævelse af erhvervsskatten foreslås det, at der også her etableres en midlertidig ordning de tre hovedstadskommuner imellem, en ordning, der går ud på, at udligningstilsvaret erstattes af et fikseret beløb, nemlig tilsvaret for regnskabsåret 1957-58 med et tillæg på 5 pct. det første år og 10 pct. i de to efterfølgende år. Jeg tror, det er klogt at tage hele spørgsmålet om udligningen de tre kommuner imellem op til en grundig revision, og jeg kan derfor tiltræde den midlertidige ordning, der her foreslås.

I tilknytning til de foreslåede ændringer i de kommunale skattelove har socialministeren fremsat 3 lovforslag, der dog udelukkende er af teknisk karakter. Det drejer sig om beregningsgrundlaget for den mellemkommunale refusion af visse udgifter i henhold til lov om offentlig forsyning, lov om folkeforsikring samt lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring. Jeg kan på mit partis vegne anbefale alle lovforslagene til vedtagelse.

Inden jeg slutter, vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke den højtærede indenrigsminister for den mulighed, der nu er givet for at få erhvervsskatten fjernet.

Jens Chr. Christensen: De gange, vi i de senere år i det høje ting har behandlet ændringer i loven om den kommunale valgret, har det stået mig klart, at det var forløbere for en ændring af den kommunale skattelovgivning. Lidt efter lidt har de partier, der står bag den nuværende regering, fået gennemtruffet, at adgangen til at udøve kommunal valgret ikke skal være betinget af, at man bidrager til sin kommunes økonomiske opretholdelse.

Det lovforslag om personlig skat til kommunen, vi her behandler, bærer tydeligt præg af de ændringer, der er blevet gennemført i den omtalte valglov. Indenrigsministeren oplyser i sine bemærkninger til forslaget, at ca. 175 000 skatteydere vil blive fritaget for at svare skat. Hvor mange af disse der er familieforsørgere, ved jeg ikke, men det er antagelig langt over halvdelen. Dertil kommer et meget stort tal, der i forvejen var fritaget, vel omtrent lige så mange. Det vil kort sagt betyde, at en meget stor procentdel af de kommunale vælgere, hvis forslaget vedtages som det er fremsat, vil være uden økonomisk forbindelse med de kommunesamfund, som de gennem deres stemmeret kan øve indflydelse på. Jeg ved meget vel, at der kan henvises til, at disse småindkomster ingen reel skatteevne har, og at den skat, der pålignes dem, er så lille, at det er forbundet med for store omkostninger at få den opkrævet, ja, det siges rent ud i forslaget, at beløb under 10 kr. bortfalder. Ak ja, hvor er vore penge blevet lidt værd! Stat og kommune plejer ellers at være meget nidkære med at indkassere langt mindre beløb, men lad det være. Efter min mening er det langt værre, at vi i vor lovgivning gang efter gang understreger, at pligt, ansvar og rettigheder er begreber, der i vor moderne velfærdsstat intet har med hinanden at gøre.

Venstre kan i hvert fald ikke godkende, at man fritager indkomster af den størrelse, der her foreslås, for skat. I snart mange år har vi fået ørerne tudet fulde med al den velsignelse, der ville opstå, bare vi indførte fuld grundskyld. I forbindelse med den nye bolig- og lejelov får visse dele af landets områder indført så nogenlunde en tredjedel af det, man kalder fuld grundskyld, ud over det, man har i forvejen. Nærværende lovforslag er så velsignelsen, der

følger deraf. Lad det være sagt straks, at fra venstres side betakker vi os for denne velsignelse, som altså kun er en brøkdels; men vi håber, vi aldrig skal se resten af brøken.

Ser vi på de tabeller og udregninger, der følger med lovforslaget, må vist alle erkende, at bortset fra de indkomster, der helt fritages for skattesvarelse, er de lettelser, der indføres, af en noget eller måske af en meget beskeden karakter. For det udsnit af skatteyderne, der rammes af den ekstraordinære ejendomsskat, giver lettelsen hverken hel eller delvis kompensation. Det gælder såvel hovedstads- som købstadkommuner, og endnu mere grelt bliver det for købstædernes forstadskommuner.

Angående selve de foreslåede skatteberegninger har vi fra venstres side intet at indvende derimod, for så vidt det drejer sig om købstæder og større forstæder. Fast beskatningsprocent på alle indkomster er jo på linje med den tendens, der mere og mere vinder frem i vore beskatningsregler. En fast beskatningsprocent har jo for det første den fordel, at enhver skatteyder selv kan se og regne ud, hvad han skal betale i skat, for det andet tager den livet af den opfattelse, at det ikke kan betale sig at forøge sin indtægt, og skulle derfor animere til større indsats og større indtægtsforøgelse. Jeg forstår derfor ikke, at de foreslåede regler for hovedstaden og dens omegnskommuner skal gå den stik modsatte vej, idet man her foreslår en beskatning efter meget stærkt stigende skala. Jeg føler mig i hvert fald ikke overbevist om, at den skala, der her er foreslået, er den rigtige; den noget voldsomme progression vil efter min mening ikke opfordre særlig stærkt til at forøge indkomsten for den enkelte borger. Men det er selvfølgelig ting, som vi må se nærmere på i et udvalg.

Jeg er også betænkelig, når det drejer sig om små forstadskommuner og de kommuner, hvor man har forholdsvis små bymæssige bebyggelser. Ganske vist siges det i forslaget, at indenrigsministeren kan fritage sådanne kommuner for at komme ind under købstadreglerne. Jeg vil dog finde det rigtigst, at tallene 500 og 3 000 — henholdsvis for forstadskommuner og bymæssige bebyggelser — forhøjes væsentligt.

I grunden har det undret mig ikke så lidt

[Jens Chr. Christensen.]

ved gennemgangen af lovforslaget, der sammen med forslaget angående erhvervs-skat giver udtryk for en hel del udjævning og ensartethed i skattepåligning på samme indkomststørrelser, at der ikke er gjort det ringeste forsøg på at ændre den forskelsbehandling, der finder sted af ejere og ikke-ejere af fast ejendom. Dette gælder såvel i de forholdsvise rene landkommuner som i de mere bymæssige landkommuner — og endelig også i købstædernes forstads-kommuner. Jeg tænker her på ligningsforholdet mellem fast ejendom og indtægt. Taget som helhed står det fast, at den del af kommunens skatteindtægt, der hidrører fra skatter på fast ejendom, er en forlods beskatning, der hviler på et udsnit af kommunens skatteydere, hvad enten disse har haft indkomst eller ej. Ja, selv om ejendomsbesiddere i indkomst har haft nul, altså ca. 4 000 kr. under det, der efter forslaget skal være skattefri indkomst i købstæder, skal ejendomsskatten alligevel svares. Ser man på forholdene i købstædernes forstads-kommuner, vil man konstatere, at flere af disse har bibeholdt samme ligningsforhold gennem de sidste mange år. Resultatet er, at i en sådan voksende kommune stiger budgettet langt stærkere end værdistigningen i fast ejendom på grundlag af udviklingen. Det hjælper selvfølgelig heller ikke på forholdet, at vi har den 22 års skattefrihed for nybygninger. Endvidere skal nævnes, at sådanne kommuner selv ofte ligger inde med ret store arealer, som man gør skatte-frie. Alt i alt betyder dette, at skatten på fast ejendom i denne kommunekategori er steget langt stærkere end indkomstbeskatningen. Endelig må det ikke glemmes, at en meget stor part af dem, der skal udrede ejendomsskatten, ingen mulighed har for at lade sorteper gå videre. Dette gælder ikke mindst for Danmarks livsnødvendige hovederhverv, landbruget.

Bortset fra erhvervsskattens afløsning vil akkurat det samme forhold, dog måske i lidt ringere grad, gøre sig gældende i de mindre bymæssige landkommuner såvel som i de såkaldte rene landkommuner, af hvilke vi for øvrigt så godt som ingen har tilbage.

Ser man på ligningsforholdet i de enkelte kommuner, finder man, at det svinger fra

$\frac{1}{15}$, ja, måske enkelte derunder, og helt op til $\frac{8}{10}$ på fast ejendom. Følgen er, at de henholdsvis laveste og højeste grundskyldpromiller, der i hvert fald er mig bekendt, svinger mellem 16 som det laveste og 82 som det højeste. Dertil kommer så amtsbeskatningen, som fuldt og helt hviler på fast ejendom. Endelig skal dertil også lægges statsejendomsskatten, der er 6 promille af grundskyld og 4 promille af den fikserede bygningsskyld. Det vil alt i alt sige, at man i mange kommuner betaler en ejendomsskat, der udgør 3 til 4 gange det beløb, som man fra retsforbundets side kalder fuld grundskyld.

Der er af venstre tidligere stillet forslag om et loft over ligningsforholdet, idet vi har foreslået, at grundskyldpromillen aldrig må være højere end tre gange skatteprocenten. Jeg vil mene, at det er et forhold, der må kunne indgå i de overvejelser, som skal foretages under et kommende udvalgsarbejde.

Lad mig tilføje her i anledning af, at det fra ansvarlig side flere gange er blevet sagt, at hvis der kommer et enigt landbrug, vil der blive taget hensyn til dettes ønsker, at der jo for 1 år siden fra et enigt landbrug rettedes en henvendelse til regering og folketing, hvori man ud fra den strukturændring, der i den sidste menneskealder har fundet sted i vort samfund, påpegede den åbenlyse uretfærdighed, som ejendomsbeskatningen er. Som svar på denne henvendelse gennemførtes en slags krisetilskud til dækning af landbrugets amtsskat — tilskuddet kunne for indeværende år dække ca. en fjerdedel af landbrugets grundskyldsskat til amtet — men lad mig understrege: under formen tilskud. Det er ikke det, man har ønsket fra erhvervets side, man har ønsket simpel retfærdighed. I forbindelse med nærværende lovforslag er der netop lejlighed til for den høje regering at foretage en retfærdighedshandling med hensyn til ejendomsbeskatningen i landkommunerne.

Efter lovforslaget skal hustrufradrag gives i hovedstaden og købstæderne m. v., altså i de bymæssige bebyggelser. Jeg skulle tro, at den højtærede indenrigsminister i dette spørgsmål har glemt at rådføre sig med den højtærede finansminister, for det er mit indtryk, at finansministeren mener, at

[Jens Chr. Christensen.]

hustrufradrag egentlig skulle afskaffes, men det mener den højtærede indenrigsminister altså ikke. I lovforslagets § 6 om en ny § 9 b står der, at sognerådet kan beslutte, at der gives hustrufradrag. Der er selvfølgelig noget tiltalende i, at det er overladt det kommunale styre at træffe en sådan afgørelse, men efter min mening er spørgsmålet om hustrufradrag for ømtåligt til at være overladt et tilfældigt kommuneflertal, ikke mindst i landkommunerne, hvor det såvel i landbruget som hos de mindre næringsdrivende er sådan, at hustruen så godt som over alt hjælper til i erhvervet, men ikke kan få hverken hustrufradrag eller lønmodtagerfradrag. Ægtepar af denne kategori vil derfor skattemæssigt være betydelig dårligere stillet end ægtepar med samme indkomst, hvor hustruen er udearbejdende. Ville det ikke være rigtigt i hvert fald for landkommunernes vedkommende at slette dette afsnit af lovforslaget?

I stk. 3 i samme paragraf tales om forhøjelser af forholdsvis større indkomster, hvis husstanden er ringe eller det drejer sig om særlig stor vinding, eller særlig heldige driftsforhold har været til stede. Vi vedtog sidste år at afskaffe kildeartsreglen for over alt at bruge skatteskala, og når man samtidig betænker, at lotterigevinster o. lign. kun beskattes med 15 pct. i alt, hvorfor skal så den, der måske ved særlig flid og særlig dygtighed i enkelte år har skabt sig en noget større indkomst end sædvanlig, straffes med en skat, der ligger ud over skalaens regler?

Jeg vil også gerne have, at vi ser nærmere på forslaget § 7 angående offentliggørelse af ligningslister. I øvrigt var det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen inde på spørgsmålet om skattebøger, og jeg vil gerne give tilslutning til, at man helt afskaffer udgivelse af skattebøger. Men det stiller sig måske nok lidt anderledes med de såkaldte ligningslister eller skattemønstre; jeg skal ikke bestride nødvendigheden af en offentliggørelse af sådanne lister. Meningen dermed er jo, at den enkelte skatteyder ikke alene kan se, hvad han selv er ansat til, men også kan sammenligne sin egen ansættelse med andres. Skal en sådan sammenligning være fyldestgørende, er det imid-

lertid nødvendigt, at der sideløbende med den kommunale indkomstskat offentliggøres samtlige andre skatter. De lister, der tidligere har været fremlagt, har ofte været en kilde til både fortrydelse og misundelse, fordi mange skatteydere, når de kun ser listen over den kommunale indkomstskat og f. eks. ser skattebeløbet for en indehaver af en lidt større virksomhed, ikke tænker over, at denne måske betaler mangedobbelt sin kommuneskat dels til staten, dels i form af ejendomsskat.

Fra venstres side havde vi delt de foreliggende 5 lovforslag i 2 ordførerskaber, og det var meningen, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen skulle have været ordfører for de 3 små sociale lovforslag og for lovforslaget om erhvervsskat, men da det ærede medlem ikke kan være til stede i dag, har jeg lovet at gøre nogle ganske få bemærkninger navnlig vedrørende lovforslaget om erhvervsskat.

Lad mig først om erhvervsskatten sige, at vi fra venstres side kan tiltræde dens bortfald. Men spørgsmålet bliver så: hvad skal der sættes i stedet? I hvert fald mener vi i venstre, at det er nødvendigt, at der sammen med erhvervsskattens bortfald sker en vis aftrapning eller i hvert fald en ordning med et vist gradueret tilskud fra omegnskommunerne til den kommune, der tidligere har modtaget erhvervsskat. En omegnskommune vil efter lovforslaget komme til at betale det samme beløb til bykommunen, som den har betalt i 1957-58, dog med et tillæg af 10 pct. Det vil selvfølgelig i visse kommuner forøge skattebyrden ret væsentligt for de skatteydere, der ikke har svaret erhvervsskat. Jeg vil også tro, at 10 pct. tillægget er højere, end det nødvendigvis bør være. Vi vil i hvert fald fra vor side gerne se eksempler på, hvor stor en forøgelse der kan blive tale om for de skatteydere, der ikke har svaret erhvervsskat, og desuden have undersøgt, om det er nødvendigt med forøgelsen på de 10 pct. Skal der være en mening med en aftrapningsordning, er det i hvert fald ikke nødvendigt allerede på nuværende tidspunkt at begynde med en forøgelse. Kort sagt vil man over alt i de forstadskommuner, der skal udrede erhvervsskattetilsvaret, få en væsentlig skatteforhøjelse, og det får man samtidig med, at bykommunernes skatteydere opnår en

[Jens Chr. Christensen.]

nedsættelse. Ganske vist får man så i omegnskommunerne mindre lejeforhøjelser, men til gengæld har man dér betydelig højere ejendomsskatter både til kommunen og til amtet.

De tre lovforslag af social karakter, der følger med, giver ikke anledning til særlige bemærkninger. Vi kan jo i det kommende udvalg få eksempler på, hvordan de foreslåede procentsatser vil være i forhold til de nuværende.

Må jeg til sidst sige, at venstres endelige stilling til hele lovkomplekset vil være afhængig af, hvilke oplysninger, hvilke kendsgerninger vi under sagens videre behandling vil blive stillet over for, og navnlig vil den være afhængig af, hvilken villighed den højtærede indenrigsminister og regeringspartierne har til at medvirke til en løsning af de problemer, jeg her i al beskedenhed har peget på.

Poul Møller: Må jeg først komme med et hjertesuk, der efterhånden bliver obligat ved behandlingen af denne regerings forslag, nemlig at vi formentlig heller ikke ved behandlingen af de foreliggende lovforslag kan berømme regeringen for hensynsfuldhed over for folketinget.

I sin fremsættelsestale udtalte den højtærede indenrigsminister den 5. december, at disse vidtgående, indgribende ændringer af den kommunale skattelovgivning skulle vedtages i løbet af 2 måneder. Udvalgsarbejdet kan ikke komme i gang, før den første måned er gået, det ved vi, fordi lovforslagene er fremsat så tæt på den juleferie, folketinget vel har krav på at have, og det vil sige, at vi vender tilbage til udvalgsarbejdet praktisk taget en måned, før arbejdet skal afsluttes. Skal fristerne overholdes, bliver der små 3 uger til udvalgsbehandling af denne sag.

På denne baggrund kan man stille det spørgsmål fra oppositionens side, om det overhovedet er værd at sige noget under disse omstændigheder, for ingen af de tanker, vi har, vil blive gjort til genstand for forhandling i udvalget, intet af de synspunkter, vi fremsætter, vil der være tid til at overveje under disse forhold, og om 6 uger vil vi bare få det sædvanlige at høre fra regerings side om en vrangvillig oppo-

sition, der nægter at arbejde, fordi vi ikke i denne sag som i andre ønsker at danse efter regeringens pibe. Men noget må der vel alligevel siges.

Udgangspunktet for sagens behandling er lejeloven og her lejelovens ønske om en huslejeudligning. Vi var uenige om, hvordan denne udligning skulle finde sted. Trekantregeringen vedtog, at der skulle ske væsentlige ejendomsskatteforhøjelser i kommunerne, men, sagde man så, da denne sag blev behandlet, disse ejendomsskatteforhøjelser skal komme de kommunale skatteydere til gode i form af skattelettelser.

Nu har vi fået de lovforslag, der skulle indeholde disse skattelettelser, men vi ser dér, at vel gives der skattelettelser til nogle, men der gives skatteforhøjelser til andre. Disse andre får altså forhøjelser i deres kommuneskat i tilgift til de ejendomsskatteforhøjelser, der i forvejen er pålagt dem. De kan ikke beklage sig over, at de ikke har fået i pose og sæk af den højtærede indenrigsminister, men de kan med rette spørge, om det virkelig er meningen, at det, der startede med at skulle være en huslejeudligning, skal ende med at være en indkomstudligning. Vi er naturligvis ikke ubekendt med, at dette synspunkt meget stærkt præger det ene af de 3 regeringspartier, men vi havde ikke troet, at det også var de andre regeringspartiers mål, at der skulle foregå en indkomstudjævning, hver eneste gang skattelove skal behandles, også når det drejer sig om kompensation for skatteforhøjelser, man i forvejen har foretaget.

Nu er det for det første et spørgsmål, hvor mange penge der overhovedet bliver til kommunale skattelettelser. Det vil efter forslaget afhænge af kommunerne. Det er ikke påbudt, at ejendomsskatteindtægterne skal bruges til kommunale skattelettelser, og der skal nok være kommuner, der finder ud af, at de gode penge kan bruges til mange andre rare ting end til ligefrem at komme skatteborgerne til gavn. Dé, hvor man ikke bruger hele ejendoms-skatteprovenuet med fradrag af det huslejetilskud, som er gennemført ved leje- og boliglovgivningen, vil det i alle tilfælde betyde højere kommuneskatter for alle dem, der bliver tilbage. I købstæder, bymæssige

[Poul Møller.]

kommuner og Storkøbenhavn er man sikker på, at 175 000 borgere vil få skattelettelse eller helt blive fritaget for kommunal skat, nemlig dem, der i løbet af det kommende halvandet år ligger under henholdsvis 4 000 kr. for forsørgere og 2 500 kr. for ikke-forsørgere i skattepligtig indkomst. Der er altså 175 000, som er sikre på at få skattelettelse, og hvis kommunerne bruger ejendomsskatteforhøjelsen til andre ting, vil alle de øvrige få skatteforhøjelse.

Lad os et øjeblik se på, om det virkelig er rigtigt, at man her gennemfører en fuldstændig skattefritagelse for 175 000 kommunale skatteborgere. De holder dermed op med at have nogen forpligtelse over for deres kommune, de er kun interesseret i, at kommunen får så store udgifter som muligt, og er absolut ikke interesseret i kommunens indtægter. De er helt frigjort for at skulle bidrage til den fælles kasse. Jeg synes slet ikke, der er nogen mening i at sætte stats- og kommuneskattegrænsen til det samme beløb. Man kan meget vel, som vi har gjort det tidligere, arbejde med forskellige skattegrænser for kommunen og staten, og til staten betaler jo alle på anden måde end gennem de direkte skatter. Til staten har man for det første pligter, man opfylder, af ikke-økonomisk karakter, som for eksempel værnepligten. Til staten betaler man derudover forbrugsafgifter, omsætningsafgifter og toldbeløb, således at der i høj grad er rimelighed i at have en højere statskattegrænse end kommuneskattegrænse.

Jeg vil tillade mig at stille det spørgsmål til den højtærede indenrigsminister: hvor stor en del af de kommunale ejendomsskatteforhøjelser, der skal bruges til dette formål, skal beslås til at frigøre 175 000 borgere for almindelige kommuneskatter? Indtil vi har fået det spørgsmål besvaret, forbeholder vi os vor stilling til dette punkt.

Vi fra vor side er interesserede i at arbejde på en reform af kommuneskatten, således at der indføres en ensartet procentvis beskatning til kommunen, et proportionalt skattesystem også i kommunen. Det kan vi principielt give tilslutning til, men det er jo en lidt mærkelig måde, det er udformet på, for, som den ærede ordfører for venstre sagde, vil gennemførelsen af dette lovforslag

betyde, at mange kommuner kommer til at skærpe progressionen. For alle forstadskommuner, de store københavnske omegnskommuner, betyder lovforslaget ikke en mere proportional beskatning, men en mindre proportional beskatning og en mere progressiv beskatning; jeg vil tro, det samme er tilfældet for Gentofte og Frederiksberg. Vi vil altså komme til at se, at det, der er startet under det fyndord, at nu skal vi have ensartet procentvis skat, fører til, at man dér, hvor man har det i forvejen eller i højere grad har det, skal fjerne sig derfra og gennemføre en progressiv beskatning. Men vi vil altså gerne arbejde på en renere gennemførelse af det princip, regeringen her er gået ind for.

Når man går over til at skulle beskatte med en ensartet procent, er procentens størrelse naturligvis ikke lige gyldig, og procentens størrelse afhænger i høj grad af, hvilket bundfradrag man giver. Går man så højt op med bundfradraget, som man gør i dette lovforslag, betyder det, at den almindelige procent, som pålægges de indkomster, der hører ind under den proportionale beskatning, også må blive højere. Kan man fra regeringspartiernes side arbejde med på en ordning, hvorved denne bundgrænse lægges længere ned, så kan vi ned sætte den almindelige kommunale skatteprocent og derved aflaste skatten på merindtægter; og det er jo af hensyn til indkomststigninger og merindtægter, som den højtærede indenrigsminister også sagde det i sin fremsættelsestale, at man går over til den proportionale beskatning. Derfor har man også foreslået, at indkomststigning, hustruindtægt o. s. v. beskattes med samme procent som grundindtægten. Vil man forfølge det formål, må det også være rigtigt at arbejde hen imod, at denne procent bliver så lav som mulig, således at man stimulerer arbejdslysten, lysten til at tage ekstraarbejde, og det kan den kun blive, hvis bundgrænsen ikke bliver så høj som her foreslået af den høje regering.

Som det nu er foreslået, vil skattelettelsen, selv for de proportionalt beskattede, i langt de fleste tilfælde ikke være så stor som den ejendomsskatteforhøjelse, de pågældende får. Ser man på forsørgerefamilier i København, vil de, når man trækker skattelettelsen fra ejendomsskatteforhøjel-

[Poul Møller.]

sen, netto få en skatteforhøjelse, hvis deres indkomst er 12 000 kr. og huslejen 1 600 kr. eller derover. For alle dem, der altså har jævne mellemstandsindkomster, og som har sat sig for en husleje af over 1 600 kr. — hvilket er meget almindeligt i Københavns omegn — betyder forslaget, at de får en reel skatteforhøjelse som følge af hele den udligningsproces, der starter med den huslejudligning, man har ønsket at sætte i gang. Dette gælder i endnu højere grad og vil komme til at gælde endnu stærkere i de fleste af købstæderne. Ser man, hvorledes de mennesker, der ikke er forsørgere, vil blive stillet, viser det sig, at de fremefter ikke vil få nogen skattelettelse; de, der er enlige, ikke-forsørgere, vil alene få ejendomsskatteforhøjelserne, og nettoudbyttet vil altså for praktisk talt dem alle, både dem i København og i købstæderne, blive en tungere byrde.

Går vi til omegnskommunerne, hvor der ikke har været tale om nogen ejendomsskatteforhøjelse i forbindelse med boliglovgivningen, vil også alle omegnskommunerne — helt bortset fra erhvervsskatteproblemet i sig selv — få en skatteforhøjelse, fordi de nu skal bære en større del af huslejetilskuddene, end de skulle tidligere, og de skal give huslejetilskud til flere familier, end de skulle tidligere, så at den samlede proces kommer til at medføre, at kommunerne ved denne omlægning får en større andel af indkomsterne, en større gevinst på borgernes bekostning, end de ville have fået, før man gik ud og sagde, at nu ville man have udlignet huslejeniveauerne herhjemme. Vi kan ikke begribe, hvorfor kommunerne skal have en nettogevinst på grund af, at man vil udligne lejeniveauerne og forholdet mellem ejere og lejere.

For de progressivt beskattede, dem, der har en skattepligtig indkomst på over 20 000 kr. i hovedstaden, vil der også blive tale om forhøjelser, især når ejendomsbeskatningens byrder tages i betragtning. Jeg vil gerne stille det spørgsmål til den højtærede indenrigsminister: hvorfor skal det forhold, at huslejerne søges udlignet, på denne måde føre til en indkomstudligning? Hvormed begrundes man, at man vil have en indkomstudligning mellem ikke-

forsørgere og forsørgere og mellem højere indkomster og lavere indkomster, fordi man foretager en udligning af huslejeniveauerne? Det er ikke klart at se, hvorfor skattebyrden netop ved denne lejlighed skal omfordeles.

Det er jo imidlertid ikke blot en indkomstudjævning, man søger henimod med dette lovforslag. Man når også endnu et lille skridt hen imod skattefradragsrettens ophævelse. De højere ejendomsskatter, man har pålagt befolkningen, betales gennem huslejen, som ikke kan trækkes fra på selvangivelsen, og dér, hvor den kommunale skattelettelse praktiseres, bliver der mindre at trække fra; det samlede resultat bliver således, at fradraget på selvangivelsen vil blive mindre i fremtiden, end det har været før, og at kommunerne også derigennem sikrer sig et højere tilskudsgrundlag, og at staten ligeledes får et højere tilskudsgrundlag som følge af hele denne omlægning. Ved en første behandling, hvor vi skal holde os til lovforslagets almindelige principper, er vor konklusion derfor, at alle, der skal betale disse højere ejendomsskatter, også bør have kompensation for dem.

Vil den høje regering erkende, at målet må være det, som man talte om, da forslag om ejendomsskatteforhøjelserne blev fremsat: at søge at give de kommunale skatteydere en kompensation for de højere ejendomsskatter, vil man erkende dette og dermed opgive indkomstudjævningen, er vi villige til at se på en omlægning hen imod en mere proportional kommuneskat.

Ser vi på det andet hovedlovforslag, om den erhvervskommunale beskatning, kommer det næppe bag på nogen, når jeg siger, at vi altid har været tilhængere af at ophæve denne beskatningsform. Det er vi også nu, og vi vil gerne medvirke til en forhandling, hvorved vi kan finde frem til, hvorledes den erhvervskommunale beskatning kan ophøre. Men vi synes, ligesom ordføreren for venstre, det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen, og ligesom jeg forstod det på ordføreren for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Ove Hansen, som jo har sin gang i omegnskommunerne, at den foreslåede form bør nøje gennemses og overvejes. For hvad ville der være sket, såfremt den højtærede indenrigsminister

[Poul Møller.]

ikke havde fremsat dette lovforslag? Så ville erhvervsskatten være faldet til et minimum, fordi centralkommunerne i kraft af de højere ejendomsskatter kunne og skulle nedsætte deres indkomstskatter. Vi ville i det kommende år have oplevet, at Københavns kommune måtte have nedsat sin indkomstskat, hvis ikke den havde brugt pengene til andre ting, med 19 pct. Det vil sige, at Københavns kommune var kommet meget tæt i nærheden af en 100 pct.s udskrivning af den nuværende udskrivningsskala imod de 132½ pct., den har udskrevet. Omegnskommunerne ville til gengæld få øgede udgifter til huslejetilskud, hvilket ville have medført, at de i alle tilfælde til næste år måtte forhøje deres udskrivningsprocenter, og derigennem havde vi altså tæt og stærkt nærmet os en udligning.

Så er det, man siger, at nu skal vi se at få fjernet erhvervsskatten, og det synes jeg er rigtigt; men det er netop nu, netop på det tidspunkt, hvor erhvervsskatten har været højest, at man siger, at den skal fjernes og erstattes af et udligningsstilsvar fra kommune til kommune. . . . (*Indenrigsministeren* [Søren Olesen]: Det berører ikke erhvervsskatten, det berører udligningsforholdet!) Den højtærede indenrigsminister får jo lejlighed til at sige noget bagefter. Men den højtærede indenrigsminister kan dog vel se, at hvis skatten var blevet nedsat i København og forhøjet i omegnskommunerne, skulle den enkelte skatteyder sone mindre til centralkommunen, end han skulle tidligere. Det er det centrale. På dette tidspunkt griber man ind og siger: den udvikling må ikke få lov til at fortsætte; nu fjerner vi den erhvervskommunale beskatning, nu skal der betales til centralkommunen i forhold til 1957-58, netop på et tidspunkt, hvor disse beløb var højere, end de vil blive det i fremtiden. Og ikke blot skal disse beløb betales, men de skal forhøjes med 10 pct., et tal, som man vel når frem til ud fra en eller anden gennemsnitsberegning af, at normalt er det erhvervskommunale tilsvare steget med ca. 10 pct. om året, og ud fra den betragtning, at hvis man ikke havde grebet ind, ville det være steget.

Man standser altså på det ior central-

kommunerne mest fordelagtige tidspunkt og siger: lad os udligne på dette grundlag. Det sker netop på det tidspunkt, hvor centralkommunerne ved, at de ellers ikke i fremtiden kunne have fået de indtægter, de tidligere har haft af denne beskatningsform. Det er det, vi gerne vil have undersøgt under udvalgsarbejdet. Vi må undersøge forholdet fra kommune til kommune og se, hvad der ville være sket uden dette forslag, og så finde ud af, om vi skal lægge os på 1957-58 niveauet eller på det niveau, som ville have været 1959-60 niveauet, eller om vi skal finde en mellemting som det mest retfærdige udligningsgrundlag mellem centralkommuner og omegnskommuner.

Jeg tror, at denne tankegang er ubestridelig rigtig. Jeg ved ikke, hvorfor man har låst sig fast ved 1957-58 og forhøjet beløbene uden hensyn til, hvad der ellers ville være sket. Det er i hvert fald særdeles favorabelt for centralkommunerne. Jeg vil gerne spørge den højtærede indenrigsminister: er det en handel, man har slået af, for at centralkommunerne skulle acceptere at afskrive erhvervsskatten i fremtiden? Vi har jo før set, at en regering har forhandlet med centralkommunerne om denne sag. Dengang vi arbejdede med spørgsmålet om en tilsvarende udligningsordning, faldt det, fordi centralkommunerne ikke da ville acceptere det, som i dag ligger på tingets bord, og jeg kan kun se, at centralkommunerne nu accepterer det, fordi de står over for, at de ellers ville have mistet erhvervsskatteindtægterne. Vi mener naturligvis, at centralkommunerne skal have, hvad der tilkommer dem, men vi må under udvalgsarbejdet finde frem til, hvad der virkelig tilkommer dem ud fra en rimelig, uvildig betragtning, hvor vi gør ret og skel imellem omegnskommuner og centralkommuner.

Den højtærede indenrigsminister er i sit forslag gået ud fra, at Frederiksberg kommune ikke er nogen centralkommune. Jeg vil gerne spørge ministeren, om det måske er, fordi dens erhvervsskatteindtægter er for små i forhold til dens samlede udskrevne opholdskommuneskat, eller det er, fordi ministeren ikke betragter Frederiksberg som en centralkommune inden for det københavnske område?

Den højtærede indenrigsminister har end-

[Poul Møller.]

videre foreslået at ophæve den særdeles indviklede hovedstadsudligning, som vi nu har haft i ca. 20 år, og som jo ikke ret mange af os kan her i dette høje ting. Den skal nu afløses på den måde, at Frederiksberg og Gentofte i fremtiden skal svare det samme beløb, som de svarede i 1957-58 til Københavns kommune, forhøjet med henholdsvis 5 og 10 pct. i det første og det andet år. Må jeg rette det spørgsmål til den højtærede indenrigsminister: hvorledes ville de højere ejendomsskatter i København og på Frederiksberg og den dermed lavere indkomstskat i disse to kommuner have påvirket deres udligningstilsvare til Københavns kommune? Er det også her sådan, at man må sige, at denne hovedstadsudligning bliver fjernet lige netop på det tidspunkt, der er mest fordelagtigt for Københavns kommune, idet den måtte regne med til næste år i kraft af ejendomsskatteforhøjelserne ikke at kunne få det samme udligningstilsvare fra de andre kommuner?

Alt dette fremgår desværre ikke af bemærkningerne eller af den højtærede indenrigsministers fremsættelsestale; men det må vi søge til bunds i under udvalgsbehandlingen. Centralkommunerne skal som sagt have, hvad der tilkommer dem, og hvad der er rimeligt, og erhvervsskatten er vi villige til at medvirke til at få fjernet; men vi bør nøje undersøge fra kommune til kommune, om der i lovforslaget er valgt den rette form, og om fremgangsmåden er rimelig over for samtlige de kommunale interesser, der er involveret i denne sags løsning.

Til sidst vil jeg stille et par spørgsmål til den højtærede indenrigsminister.

For det første: kan der under udvalgsbehandlingen forhandles om den kommunale skattelovs byrdefordeling? Kan der forhandles om bundgrænserne og om progressionen i den københavnske udskrivningsskala, altså om hele byrdefordelingen mellem indkomstgrupperne, med det formål, at

alle får andel i den kommunale skattelettelse?

For det andet: kan der forhandles om en anden afløsningsordning for den erhvervs-kommunale beskatning?

Af den højtærede indenrigsministers svar på disse to spørgsmål vil det afhænge, hvorvidt mit parti, den konservative folketingsgruppe, kan tilsige lovforslagene en velvillig udvalgsbehandling.

Axel Sørensen: De 5 foreliggende lovforslag fremkommer som led i det lovkompleks, der omfatter revision af lovene om leje og boligbyggeri samt forhøjelse af ejendoms-skylden og grundskylden i bykommunerne — et lovkompleks, hvis behandling nu er ved at være tilendebragt her i tinget. Men samtidig må de 5 her foreliggende lovforslag ses som led i en skattereform og som en konsekvens af tanker, der har været fremført i de nedsatte skattereformudvalg. Endelig må lovforslagene ses i sammenhæng med, at erhvervsskatten nu foreslås bragt til ophør.

Jeg skal ikke give nogen redegørelse for lovforslagenes enkeltheder; de er allerede beskrevet indgående af de foregående ordførere; jeg skal nøjes med nogle få bemærkninger.

Som det fremgår af lovforslagene bemærkninger, vil de samlede virkninger af den her foreslåede lovgivning blive en nedsættelse af den personlige indkomstskat i København og købstæderne. Virkningen inden for den enkelte bykommune vil i al almindelighed blive, at skatteydere med så små indtægter, at de nærmer sig livsminimummet, på grund af de fastsatte fradrag vil blive skattefrie, og at skattenedsættelsen stort set vil falde på mellemindkomsterne helt op til de højere mellemindtægter. Når rateskala nu foreslås anvendt også i Københavns omegnskommuner, vil det i forbindelse med erhvervsskattens ophævelse i nogle af omegnskommunerne, der hidtil har haft ekstraordinært lave skatter på grund af beboernes særlige velstand,

[Axel Sørensen.]

medføre ret betydelige skatteforhøjelser i disse kommuner, selv om deres beskatning fremdeles vil være relativt lav. På baggrund heraf finder jeg, at den foreslåede udligningsordning i hovedstadsområdet er nødvendig. Jeg ønsker samtidig på mit partis vegne at udtale reservation over for de mange enkeltheder, som vi ønsker nærmere oplysning om i det udvalg, der vil blive nedsat, idet vi mener, det er nødvendigt at se nærmere på de problemer, som de forskellige berøringsflader giver anledning til.

Den for købstæderne foreslåede overgang fra den nuværende beskatning efter formue og lejlighed til det foreslåede, mere enkle system med proportional beskatning betragter jeg som et fremskridt. Det er forståeligt, at man i byrådene og i den kommunale administration er begyndt at anstille beregninger over, hvordan de nye beskatningsregler vil virke for de enkelte byers vedkommende, og det samme er naturligvis tilfældet i de sognekommuner med over 3 000 indbyggere i bymæssige bebyggelser, som i lovforslaget foreslås inddraget under det nye beskatningssystem. Disse store bysamfund af forskellig struktur skal inden længe have udarbejdet deres overslag til budget, og for dem vil det derfor være af betydning at kende enkelthederne i de beskatningsregler, som vi står over for at skulle gennemføre her i tinget, og det vil være vigtigt, at de kommer til at kende dem så hurtigt som vel muligt. Men forinden vil det være nødvendigt for os i et udvalg at foretage en undersøgelse af den foreslåede beskatningsforms virkninger inden for de forskellige bysamfund, og jeg håber, at den højtærede indenrigsminister vil bistå det kommende udvalg i så henseende.

Flertallet af sognekommunerne berøres jo ikke i særlig grad af de foreliggende lovforslag. Det foreslås, at en sognekommune, som har mindst 500 indbyggere, og som ligger nær op ad en købstad og har nær berøring med denne, henvises til at bruge de samme beskatningsregler som købstaden. Det er naturligt, at der her indføres en dispensationsmulighed, og jeg håber, at vi får lejlighed til at se begrundelsen for, at man har valgt tallet 500 som bestemmende

for, om disse omegnskommuner skal ind under købstadens beskatningsregler.

Medens der for hovedstads- og bykommuner foreslås faste rammer med hensyn til f. eks. børne- og hustrufradrag, er disse fradrag i sognekommunerne mere frie og variable. Om det er kommunernes selvstyre, man her har tænkt på, efter at man har fastlagt mere faste rammer for samtlige bykommuner, ved jeg selvfølgelig ikke. Jeg vil gerne rent personlig have lov at sige, at disse noget friere regler for fradragene, som her føres videre efter forslaget, ofte giver anledning til irritation over, at der i den ene sognekommune gives fradrag for børn og hustruindkomster i henhold til reglerne for statsskatteansættelsen, medens der i en nabokommune gives minimalt børnefradrag og slet intet fradrag for hustruindkomster.

I de kommuner, hvor man fremtidig overgår til benyttelsen af rateskala eller fælles beskatningsprocent, ophæver forslaget reglerne om fremlæggelse af ligningsliste, idet man hævder, at den enkelte skatteyder på grundlag af de nye beskatningsregler selv skal kunne konstatere beregningens rigtighed. Det er jo rigtigt, men jeg ser, at ifølge forslaget skal der for sognekommunernes vedkommende fortsat fremlægges en ligningsliste til eftersyn. Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede indenrigsminister, om man ikke med samme begrundelse som for bykommunerne kunne afskaffe denne liste ved, at man på den skattebillet, skatteyderen får tilsendt, giver oplysning om, med hvilken procent ansættelsen er forhøjet ifølge kommunens ligningsskala, samt om kommunens ligningsprocent, for så kunne skatteyderne i sognekommunerne udregne skatten ligesom i bykommunerne.

Hvad angår erhvervsskatten, har man ved det foreliggende lovforslag fundet frem til en erstatning i de omegnskommuner, hvor skatten har betydet meget og været af økonomisk værdi for centralkommunen, medens man, hvad jeg finder rimeligt, ophæver erhvervsskatten totalt for de kommuner, hvor den kun har betydet meget lidt i kommunernes budget og tillige rent administrativt har været alt for omstændelig. Det har vi kendskab til bl. a. fra de indvendinger, der har været rejst så tit og

[Axel Sørensen.]

ofte i det høje ting. Mange skatteydere, der er flyttet uden for en storbykommune for dér måske at have mulighed for at stifte et hjem, har med rette haft vanskelighed ved at forstå, at de alligevel har skullet bære den øgede skattebyrde, som erhvervsskatten pålagde dem. Ved den foreslåede afløsning bliver det opholdskommunen, som skal yde centralkommunen erstatning for den ophævede erhvervsskat. Der skal fremtidig ske en udskrivning på samtlige i opholdskommunen værende skatteydere. Det vil medføre en udjævning af skatterne inden for disse kommuner mellem de hidtidige erhvervsskatteydere og opholdskommunens skatteydere i almindelighed, således at den, der udøver virksomhed i en anden kommune, ikke skal betale højere skat end en anden skatteyder med samme indtægt og formue.

Med de foreslåede reformer i indkomstbeskatningen vil de udpræget økonomiske interesser i at flytte ud fra en storby formentlig blive betydeligt afdæmpet, så man ikke har nødig at nære nogen betænkelighed derved.

Jeg skal med disse bemærkninger tilsige det radikale venstres støtte til gennemførelse af de 5 foreliggende lovforslag.

Niels Andersen: Det er prisværdigt, at lovforslaget om ekstraordinær grundskyld og ejendomsskyld til kommunen, der fremsættes i forbindelse med lovforslagene om leje og om boligbyggeri, har skabt mulighed for at reformere og til dels afskaffe eller nedsætte den personlige skat til kommunen. Den samfundsskabte værdistigning i jordværdierne, der vil indtræde i forbindelse med stigningen i huslejeniveauet, bliver inddraget, således at der sker en udvikling i overgangen fra indkomstskat til skyld.

Der blev fra flere sider rejst tvivl om, at den indtægtsforøgelse for bykommunerne, der fremkommer ved den nye ejendomsbeskatning, virkelig ville komme borgerne til gode gennem en nedsættelse af indkomstbeskatningen. Regeringens fremsættelse af de to lovforslag om ændring af den kommunale beskatning har godtgjort, at denne skepsis var ubegrundet. Der gives gennem skattnedsættelse i stor udstrækning kompensation for borgernes større udgifter til

husleje, hvorved en stigning i pris- og omkostningsniveau modvirkes.

Man må i øvrigt anerkende, at skatteomlægningen sættes i forbindelse med en tiltrængt reformering af en del af vor indkomstbeskatning. Der tilstræbes forbedringer for hovedstadsområdet, købstæderne, forstæderne og bymæssige bebyggelser, ligesom der gives adgang for landkommunerne til at foretage ændringer. Først og fremmest bliver en meget stor del af de mindre indtægter helt fri for kommuneskat. Dette er tiltrængt, de pågældende har jo ikke meget at undvære. De foreslåede skattefri personlige fradrag og børnefradragene dækker jo ikke et eksistensminimum. Endvidere er det en stor forenkling af administrationen, at så mange kan udgå af skatteopkrævningen. Dette formindsker arbejdet og begrænser tabene på uerholdelige beløb. Omkostningerne ved opkrævning af en del af de mindre skattebeløb står næppe i forhold til udbyttet.

Ved indførelse af proportional beskatning i købstæderne m. m. og ved en ensartet procent for skatteansættelser på indtil 20 000 kr.s skattepligtig indkomst — det svarer til indtægter på op til 35 000 kr. brutto — i hovedstadsområdet kommer man de uheldige virkninger af de hidtil anvendte progressive skalaer til livs. Denne ekstrabeskatning af indtægtsstigninger har ramt mellemindtægter alt for hårdt. Det i de senere år indrømmede fradrag på indtægtsstigninger indtil 10 000 kr. har jo kun været gældende for statsskattens vedkommende — jeg tænker her på den såkaldte 30 pct.s regel. Landets borgere skulle gerne kunne gøre en forøget indsats uden at rammes for hårdt af beskatningen. Flid og sparsommelighed bør ikke ekstrabeskattes.

Nogle steder vil skatteomlægningen nok medføre større kommuneskatter, f. eks. for de største indtægter, der ved ligningen hidtil har haft fuldt tillæg på 50 pct. Uanset dette må man imidlertid foretrække, at alle indbyggere i en kommune beskattes med ensartet procent.

Bortfaldet af den nuværende erhvervsskat må også betragtes som en forbedring og ikke mindst som en stor forenkling af vor kommunale skattelovgivning.

Erhvervsskatten har været alt for kompliceret og besværlig for såvel administra-

[Niels Andersen.]

tionen som den enkelte skatteyder. Ganske vist har den virket afbødende på den uheldige virkning af, at mange borgere med erhverv i købstæderne er flyttet i skattely i billige omegnskommuner. Selv om man må ønske de bedst mulige betingelser for borgerne og så lave skatter som muligt, må man dog ikke glemme at fremhæve, at der skal være ensartede byrder og lige vilkår.

Det er prisværdigt, at mange mennesker flytter uden for storbyerne til omegnskommunerne, men de skattemæssige fordele bør ikke være de fremherskende. Det er derfor godt, at det nu gennem indførelse af den ekstraordinære grundskyld og ejendoms-skyld bliver muligt at nedsætte indkomst-skatteerne i hovedstads- og købstadkom-munerne. Derved bliver forskellen i beskat-ningen i kommunerne mindre, og interessen for at flytte alene af skattemæssige grunde bliver aftagende.

I øvrigt er det rimeligt og nødvendigt, at der indtil videre ydes Københavns kom-mune og flere af købstæderne afløsnings-sommer til erstatning for den bortfaldne erhvervsskatteindtægt. De hidtil erhvervs-skattepligtige har nok fortsat deres erhverv i bykommunerne, og det kan ikke være rigtigt at skubbe byrderne over på andre medborgere.

I denne forbindelse kunne det være pas-sende at slå til lyd for, at de enkelte kom-muner aflastes for de udgifter, som de ikke selv har indfyldelse på, og belastes med de udgifter, som de selv forårsager, således at de kommunale skatter blev bestemt af, hvor godt eller dårligt en kommune admi-nistrerede sine midler, og hvilke goder den byder på. Bedst ville det efter min opfat-telse være, at den kommunale grundskyld blev det faste grundlag for en kommunes økonomi.

De egentlige landkommuner og kommu-ner med mindre bymæssige bebyggelser skal fortsat kunne beregne indkomstskatter efter de nuværende regler med forhøjelser og nedsættelser „efter lejlighed“ — som det kaldes. Det er imidlertid tilfredsstillende, at der åbnes adgang til at gå over til reglerne med fast beskatningsprocent og ensartede fradrag som efter bestemmelser for køb-stæder m. v., således at man kan komme

den stærke progression til livs. I øvrigt bør det som anført i lovforslagets § 6 — ind-sættelsen af en ny § 9 b i loven — være den ensartede ligningsskala, der principielt anvendes ved forhøjelser og nedsættelser, således at indbyggerne almindeligvis be-handles på samme måde. De særlige forhøjelser „efter lejlighed“ bør være undta-gelser, og det samme gælder vel også for nedsættelser.

Det er sikkert også rigtigst, at det bør være frivilligt, hvorvidt en landkommune vil yde skattefrit fradrag for en hustrus erhvervsindtægt. Det må indrømmes, at ægtefællen i mange landbrugsbedrifter yder en stor arbejdsindsats, der lige så vel kunne begrunde en lempelse.

Det kan vel næppe undgås, at fremgangs-måden med forhøjelser og nedsættelser i landkommuner gør det påkrævet at frem-lægge ligningslisterne til offentligt eftersyn, men det er i hvert fald rigtigst, at frem-læggelsen i købstæder m. m. nu helt bort-falder. Dermed forsvinder de kendte skatte-bøger og offentliggørelse af skattebeløb i dagbladene. Som kontrolforanstaltninger har disse offentliggørelser næppe nogen værdi; de har derimod tilfredsstillt en utidig nysgerrighed om andres skatteansæt-telser og nok også givet enkelte mulighed for at være lidt glade for egen høj placering på listen.

I lovforslagets § 17 foreslås det, at der ved opgørelse af kommuneskat for døds-boer skal ses bort fra beløb, der medregnes til en efterlevende ægtefælles skattepligtige indkomst for det pågældende skatteår. Denne tilføjelse er absolut påkrævet; den samme indtægt bør ikke beskattes 2 steder.

De ærede medlemmer hr. Jens Chr. Christensen og hr. Poul Møller fremsatte nogle betragtninger over, om det var rig-tigt, at man fritager 175 000 skatteydere for kommunal skat i henhold til de forelig-gende lovforslag, og mente, dette forslag hang meget nøje sammen med de valglovs-ændringer, der har fundet sted i de seneste år. Jeg må nok gøre de ærede medlemmer opmærksom på, at mange af de mennesker, der her bliver fritaget for kommuneskat, er folkepensionister, invaliderentemodtagere og lignende, og der er i virkeligheden noget helt urimeligt i, at man kræver skat af

[Niels Andersen.]

sådanne mennesker, som skal have til hele deres underhold fra det offentlige. Man må tilstræbe at komme frem til skattefrihed for et eksistensminimum her i landet. Det er helt urimeligt, at man først giver folkepension eller anden understøttelse og bagefter påligner de pågældende skat. Derfor synes jeg, vi er inde på den rigtige tanke i dag, når vi prøver at gøre disse småindtægter helt skattefrie. Jeg mener, det er en rationel måde, og at vi her er inde på noget af det rigtige, som jeg håber må blive efterfulgt også i statsskattelovgivningen.

Det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen var endvidere inde på betragtninger vedrørende ligningsforholdet på landet, og vi hørte den samme melodi, som vi har hørt fra venstre gennem lange, lange tider. Imidlertid sidder der rundt omkring i landkommunernes bestyrelser adskillige venstrefolk, og mange steder er det venstre, der har flertallet, men ikke destomindre bibeholder man mange steder ligningsforholdet, som det har været de sidste år. Nogle steder har der endda været ønske om, at ligningsforholdet skulle ændres, så der kom en øget ejendomsbeskatning, selv om jeg må indrømme, at den kampagne, der af Landboforeningerne blev sat i gang, også har virket for en nedsættelse af ejendomsbeskatningen ude i landkommunerne. Men hvis man slækker på ejendomsbeskatningen og øger indkomstbeskatningen i disse kommuner, hæver man jo omkostningsniveauet. Det ved de fornuftige venstrefolk, der sidder ude i landkommunerne, udmærket, og det burde venstres repræsentanter i folketinget også vide. Hvis der var samstemmighed mellem venstres repræsentanter i de kommunale råd og her i tinget på dette område, ville der ikke være den uoverensstemmelse, der faktisk er i dag.

Jeg har ønsket at fremsætte disse betragtninger, fordi det, som er afgørende, når vi nu skal tænke erhvervsmæssigt, for den udvikling, der skal finde sted, må være at holde omkostningsniveauet nede, og hvis man øger indkomstbeskatningen, hæver man det.

Med disse bemærkninger skal jeg give tilslutning til de foreliggende 5 lovforslag og tilsige retsforbundets støtte til deres gennemførelse.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe er ganske enig i, at en ændring af loven om personlig skat til kommunen er nødvendig. De betragtninger, der er fremsat herom, er jo ikke noget nyt, ændringer har været nødvendige gennem adskillige år.

Det er længe siden, vi fik skattekommissionens betænkning, der viste, at de gældende beskatningsregler ikke sikrede en progressiv beskatning for kommunernes vedkommende, men tværtimod, når det drejede sig om store indkomster, medførte en regression. Vi har, så længe vi har blandet os i skattedebatten i folketinget, gjort opmærksom på det urimelige i, at man ikke tog fat på i det mindste at ajourføre nogle af de mest urimelige bestemmelser i den kommunale skattelov, hvad indkomsten angår. Jeg har påvist, hvor urimeligt det var, at man ikke sikrede, at der kunne pålægges de større indkomster en større skat til kommunen. Vi har flere gange direkte stillet forslag om, at man i det mindste forhøjede de 50 pct. til 70 pct. Bevares vel, det var ikke store ændringer, der var tale om, men det var dog muligt at foretage en mere rimelig fordeling af skatten end den, vi havde. Vi har også påvist, at det var forkert, at man ikke tog fat på at regulere de indtægtsgrænser, inden for hvilke der kunne ske total fritagelse for skattetilsvaret til kommunen eller nedsættelse. Vi har ikke sporet nogen særlig lydhørhed for disse synspunkter, selv om man har måttet erkende, at tiden for længst var løbet fra de bestemmelser, som var nedfældet i denne lov. På samme måde har vi ved forskellige lejligheder fremført det urimelige i, at den minimumsgrænse, der var ansat for børnefradrag, der stadig er på 200 kr., er blevet opretholdt. Det er muligt, at det kun er et fåtal af kommuner, der holder sig til dette minimumsbeløb, men alene det, at det findes i loven, betyder, at man kan slippe udenom, og det gør det også muligt at fravige de beløb, der er fastsat i statskatteloven.

Alene det, jeg her har nævnt, siger tilstrækkeligt om, at en ændring af denne lov er nødvendig.

Dertil kommer så de ændringer, vi gennemførte i sidste folketingsår, og hvorved det blev muligt for kommunerne at tilbageholde skyldig skat i arbejdsløshedsunder-

[Alfred Jensen.]

støttelsen og faktisk også i folkepensionsbeløbet. Når man endelig vil ændre lovgivningen, forstår jeg ikke, at man ikke er opmærksom på den utilfredshed, der her er kommet til udtryk. Jeg kender nok den højtærede indenrigsministers stilling hertil. Han er jo blevet spurgt direkte og har ikke villet gå ind på de betragtninger, der fra arbejdernes side er gjort gældende. Han har ment det rimeligt, at der er en sådan adgang til at foretage indeholdelse i arbejdsledelsesunderstøttelsen. Det er naturligvis den højtærede indenrigsminister, der har fremsat forslaget, men jeg har dog det indtryk, at det er fremsat på regeringens vegne, og derfor forekommer det mig lidt urimeligt, at man ikke har været opmærksom på dette forhold. Det er jo ikke mange uger siden, den socialdemokratiske presse kunne fastslå, at de ændringer, der var sket i den kommunale skattelovs § 42, stk. 5, ikke skulle forstås på den måde, at man skulle kunne indeholde skat i arbejdsledelsesunderstøttelsen, for denne ydelse er faktisk kun til de mest elementære livsfornødenheder; der er ikke noget at tage fra til skat. Jeg deler de betragtninger, og jeg mener, at de betragtninger, der må gøres gældende her, også kan og må gøres gældende, når det drejer sig om folke- og invalidepension; men her giver lovforslaget også kommunerne mulighed for at foretage indeholdelse. Det forekommer mig, at netop på dette område trænger loven til en ændring, og jeg håber, at man vil tage disse forhold op til behandling i udvalget med en ændring for øje, som sikrer, at kommunerne ikke forgriber sig på de arbejdsløses understøttelse og vore ældre medborgeres pensioner.

Årsagen til de foreslåede ændringer i den kommunale beskatning er jo ikke den, at man kan se, at urimelighederne er så store, at der må en ændring til. Årsagen er, at man har gennemført en huslejeskat. Så kan man forsøge at forskønne den så meget, man vil, men det er dog en ny indirekte skat, som ikke udelukkende rammer spekulanter, men som væltes over på lønmodtagerne, og som rammer dem med de små indkomster særlig hårdt. Jeg forstår så udmærket, at man, når man griber til den slags ting, også er nødt til at tage fat på den beskatning, som kommunerne foretager.

Jeg vil da gerne sige, at de principper, man her er gået frem efter, ikke støder os. Vi har ikke noget imod, at man foretager en sådan forenkling. Tanken om en proportional skat er jo ret tiltalende, men problemet er, om der alligevel ikke savnes en progression i den kommunale skat. Selv om det bliver en bedre ordning end den, vi har, kan jeg ikke se, at det, man når frem til, er det rigtige, og at det er tilfredsstillende.

Jeg vil også hæfte mig ved, at de kommuner, der kan benytte reglerne — det drejer sig om sognekommunerne — faktisk kun kan betjene sig af de samme muligheder for at give nedslag i indkomsten, som de har nu. Jeg forstår ikke, hvorfor man ikke ajourfører disse indtægtsbeløb. Hvorfor i alverden bliver man stående ved 1 200 kr., når man dog ved, at 1 200 kr. i 1922 repræsenterede en betydelig større købekraft, end 1 200 kr. gør i dag?

Jeg hører med forbavselse, at der er nogen, der tager anstød af, at man lader en hel del medborgere slippe for at betale skat. Jeg kan nok se, at tallet 175 000 er ret stort, men det angiver blot, at man faktisk har opkrævet skat hos titusinder af medborgere, som skulle have været fritaget, hvis man havde ajourført disse grænser for nedslagsbeløbene og grænsen for total fritagelse for skat. Derfor er det mig ubegribeligt, at man opretholder disse indtægtsgrænser i den foreslåede § 9 b, men det kan man måske få en forklaring på. Det forekommer mig, at man ikke kan blive stående ved det, der blev nedfældet i 1922-loven, og som for længst burde have været ændret.

Så er der spørgsmålet om progressionen. Jeg har den opfattelse, at man ikke kan nøjes med det, der her er foreslået. For det første må jeg mene, at beløbet 4 000 kr., som er fastsat som grænse for skattebetaling for forsørgere, er for lavt. Forskellige ordførere har i dag henvist til forslag, der tidligere har været fremsat, bl. a. i maj 1954; da var der i statsskatteloven fastsat et større beløb, nemlig 5 000 kr. for ægtepar og forsørgere, og jeg mener, at dette beløb ville have været mere passende i denne forbindelse. Jeg ved ikke, hvorfor man, når man engang har fremsat forslag om 5 000 kr., ikke fører det over i denne lov, al den stund prisniveauet er steget temmelig meget siden da. (Afbrudelse: Den gang var det

[Alfred Jensen.]

3 000 kr.). Ja, det er rigtigt, at det var 3 000 kr. dengang, men også det var et for lille beløb, når man havde 5 000 kr. i stats-skatteloven. Det forekommer mig, at man bør have lighed og gå højere op. Derved letter man også noget på progressionen.

Endvidere vil jeg også gøre opmærksom på, hvad for øvrigt også andre ordførere har anført, at der ikke er tale om nogen rateskala. Det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen mente, det var en fejl, at man ikke gennemførte en lignende ordning for provinskommunerne som den, der er foreslået for de 22 hovedstadskommuner. Jeg deler denne betragtning og mener, at der bør være en sådan rateskala; men spørgsmålet er vel, om man skal blive stående ved de 35 000 kr., som foreslås for hovedstadens vedkommende. Dengang vi sidst behandlede forslag af denne art, var grænsen for proportionalbeskatningen sat til 16 000 kr. Det er muligt, det var for lavt, men jeg tror, at de 35 000 kr. er for meget. Jeg forstår imidlertid, at disse spørgsmål vil blive behandlet i udvalget, og jeg regner med, at der ved anden behandling foreligger ændringsforslag eller i hvert fald materiale, der belyser, hvorledes forholdet egentlig er.

Jeg har naturligvis med interesse studeret de regnestykker, der er foretaget angående de muligheder, der er for skattelettelse, hvis man vedtager de foreslåede ændringer, og det ser jo lovende ud for adskillige medborgere med små indkomster. Problemet er blot, om det, der her er stillet op, og som altså kan realiseres, vil blive gennemført. Det føler jeg mig ikke helt overbevist om, for det første fordi de beregninger, der er foretaget, er foretaget på grundlag af indkomster for et par år tilbage, og der er jo siden sket indtægtsstigninger, som kan få indfyldelse herpå. Der er vel også sket ændringer i de udgifter, kommunerne har, og derfor kan det være tvivlsomt, om de regnestykker, der er stillet op, er stillet op på det rigtige grundlag.

Men dertil kommer noget andet, som gør mig endnu mere betænkelig, nemlig at det er meget få kommuner, om overhovedet nogen, der har holdt sig til at opkræve lige det mest nødtørftige i skat. De fleste kommuner har opkrævet betydeligt mere, end de var nødt til at opkræve til driften

og til forsvarlige henlæggelser. Jeg har ved flere lejligheder fremhævet, hvordan Århus kommune den ene gang efter den anden møder med et gigantoverskud — på det sidst aflagte regnskab var der således 8 mill. kr. mere end beregnet — og det betyder ikke, at Århus kommune næste år siger: vi tog altså for meget i afgifter og skatter sidste år, så nu må vi gå noget ned. Nej, man kører videre på samme grundlag. Derfor føler jeg mig ikke overbevist om, at den kommune, som år efter år tillader sig at opkræve for meget, og hvor budgetforslagene viser så store fejlmargener, fremefter vil foretage de ned-sættelser i beskatningen, som den har mulighed for. Desværre fristes man til at tro, at kommunerne indkasserer så meget, som man overhovedet mener at kunne indkas-sere uden alt for meget at komme på tværs af skatteyderne. Derfor sætter jeg et spørgs-målstegn ved, om vi får de skattelettelse, der her er tale om. Nu kan jeg nok se, at når man gennemfører en sådan urimelig forhøjelse af huslejerne, som vi er i færd med at gennemføre, vil man være intere-seret i, i alt fald det første år, at vise, at der kan gives skattelettelse, for ellers vil utilfredsheden blive alt for stor. Men det er på lang sigt, man må se, hvordan dette vil komme til at virke, og i så henseende har jeg altså min tvivl om, at det vil blive til gunst og gavn for dem med de små indkomster.

En anden ting er også, hvordan ordnin-gen vil komme til at virke fremefter. Vi kan se, hvor meget man takserer husleje-forhøjelsen til i almindelighed i det kom-mende år, 15 pct. må det vel blive fra april; vi kan se, hvad man jugerer med i skattelettelse, og så er spørgsmålet: hvor-dan vil det komme til at virke for alle de medborgere, der får deres indtægter reguleret efter pristallet? Jeg skulle tro, at når man har lavet så mange beregninger, som man af det foreliggende materiale kan se er tilfældet, har man vel også skelet til pristallet; sådan har det altid været før. En ting står i hvert fald fast: uanset hvor-dan man har foretaget beregningerne, vil den leje-forhøjelse, der kommer pr. 1. april på omkring 15 pct., først komme til at slå igennem ved reguleringen i marts-april 1960, idet huslejen jo først indgår i januar-

[Alfred Jensen.]

pristallet, og forhøjelsen vil derfor ikke få virkning før i marts for lønarbejderne og til april for tjenestemændene. Skatterne derimod indregnes i junipristallet, og det skulle ikke forbavse mig, om man drog omsorg for, at der kom en ret kraftig skattelettelse, som måske i og for sig ikke betyder, at lønningerne bliver skåret ned, men som måske nok kunne betyde, at der kom til at mangle en portion. Hvis man drog omsorg for, at pristalsfamiliens udgifter blev sænket, skulle vi ikke have noget imod, at det kom til at give sig udslag i pristallet. . . (*Fiskeriministeren* [Oluf Pedersen]: Det er også ligegyldigt, det bliver alligevel sådan!). Ja, det tvivler jeg ikke om, men det er netop det urimelige. For når vi har noget imod det, hviler det på vurderinger og skøn, som ikke alene er vor gruppes, men også arbejdernes i almindelighed. Hvis forholdene understreger, at vort skøn og vor vurdering er korrekt, er det urimeligt, at man foretager en nedskæring i pristallet, hvis den ikke også kommer til udtryk i en nedgang i de udgifter, som en almindelig arbejderfamilie har. Vi skulle ikke have noget imod det, al den stund der dog skal 198 kr.s nedslag til for at reducere lønnen med 120 kr. Men jeg frygter for, at man vel ikke får en sådan nedgang på de 198 kr., men i pristallet vil det nok give sig udslag på en sådan måde, at alle lønmodtagere bliver dårligere stillet.

Jeg vil gerne have at vide, om man har foretaget beregninger med hensyn til, hvordan ændringen vil indvirke på pristallet, og i bekræftende fald, hvorledes det hele kommer til at se ud. Og har man ikke foretaget sådanne beregninger, må jeg anmode om, at man foretager dem i det udvalg, der kommer til at behandle lovforslagene.

Jeg vil endelig gerne gøre nogle bemærkninger om erhvervsskatten. Som erhvervsskatten administreres, er det klart, at den møder megen modstand, og derfor vil tanken om dens afskaffelse jo også blive mødt med velvilje. Også vi modtager forslaget med velvilje, men vi spørger alligevel, om det, der her gennemføres, nu også sker på en sådan måde, at man ikke for smed retter bager.

Man gennemførte erhvervsskatten for at

sikre, at de kommuner, som gav visse medborgere mulighed for at tjene store indkomster, ikke blev unddraget disse borgeres bidrag til erhvervskommunens sociale og trafikale opgaver derved, at de flyttede ud i et skattely. Spørgsmålet er så, om man ved de ændringer, der her foreslås, når frem til en sikring af erhvervskommunens interesser. Det føler jeg mig ikke overbevist om. Jeg hørte nok det ærede medlem hr. Ove Hansen sige, at nu spillede det ikke så stor en rolle, fordi statsskatten jo var den alt dominerende del af den skat, man betaler. Ja, det er selvfølgelig rigtigt, men det antyder blot, hvor meget mere vi betaler til staten, og det angiver ikke noget om, hvordan forholdet er mellem erhvervskommunen og opholdskommunen. Alene det, at der skal være et afløsningstilsvær — så kan det være berettiget eller ikke berettiget og den størrelse, der her forhandles om, være rimelig eller ikke rimelig — viser, at der stadig væk er et problem kommunerne imellem. Jeg kan ikke se det rimelige i, at man, når man fastsætter sådanne afløsningssummer, vælter byrden herved over på samtlige skatteydere i en kommune uden hensyn til, om de har haft fordelene af den hidtidige ordning og derfor har været forpligtet til at betale den erhvervsskat, som var grundlaget for erhvervsskatteordningen. Jeg læser da også det ud af bemærkningerne til lovforslaget, at ved det nu foreslåede vil de, der egentlig skulle rammes af erhvervsskatten, komme til at slippe billigere i skat, medens de, der ikke har haft et sådant tilsvær, vil komme til at betale dertil. Der kan måske nok i visse kommuner være nogen rimelighed i, at der sker en sådan ændring, og jeg tror gerne, det gælder for hovedstads- og omegnskommunernes vedkommende. Men jeg tror også, at der i disse kommuner er skatteydere, for hvem det ikke gælder, og at man egentlig burde sikre, at de kom til at betale nogen skat til erhvervskommunen.

Jeg ser heller ikke, at der med den ordning, der nu søges tilvejebragt, skabes garanti for, at der ikke fremtidig kan findes skattely. Med de eksisterende beforskrivningsmidler og med de fortjenester, der oppebæres ved udnyttelse af andres arbejdskraft, ikke mindst i byer og centralkommuner, er der ikke noget til hinder for, at

[Alfred Jensen.]

den, der tjener de store penge, kan udse sig netop den kommune, hvor han slipper allerbilligst i skat. Det var egentlig det, man skulle forhindre, men det kan jeg ikke se opnås ved denne ordning. Jeg går dog ud fra, at også dette problem vil blive taget op til behandling i udvalget. Jeg kunne snarere tænke mig, at man i stedet for gik den vej at forhøje grænsen for ydelsen af erhvervsskat; men jeg afventer som sagt, hvilket resultat udvalget kommer til.

Dernæst vil jeg gerne sige et par bemærkninger om fremlæggelsen af skattelisterne. Jeg forstår, at der er nogle, der er meget glade for, at denne foranstaltning forsvinder. Jeg forstår ikke den glæde. Det forekommer mig at være rimeligt, at en kommuneskatteyder ikke alene har lejlighed til at kontrollere, hvad han selv skal betale i skat, men at han også kan se, hvordan hans medborgere er stillet. Den frygt, som det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen nærede for, at skatteyderne ude i kommunerne ikke altid forstod at tage hensyn til de ejendomsskatter og andre skatter, der er blevet betalt, men udelukkende så på indkomstskatten, nærer jeg ikke. Jeg tror nok, man kender forholdene. Men jeg forstår så udmærket, at man ikke er interesseret i at få disse forhold lagt frem, for i virkeligheden viser skattelisterne jo, hvor urimelig beskatningen er, hvor hårdt der skrives frem imod dem, der har små indkomster, og hvilke muligheder de mennesker, der har de store indkomster og kan leve højt, har for at slippe billigt i skat. Jeg stiller mig derfor negativt til de bestemmelser, som går ud på, at disse lister ikke skal fremlægges. Jeg mener, at de bør fremlægges, både for at man kan se, hvordan de enkelte personer er sat i skat, og for at man kan se, hvordan skattelovgivning i det hele taget virker. For min skyld må man gerne også opføre, hvad der betales i ejendomsskatter, så de interesserede kan tage det med i betragtning; men det kan ikke være rimeligt, at det kun er embedsmænd og myndigheder, der skal

kontrollere beskatningen; det må befolkningen, skatteyderne, også have mulighed for og ret til at være med til.

Dermed har jeg givet udtryk for vore synspunkter med hensyn til de foreliggende lovforslag. Jeg har ikke beskæftiget mig med de tre lovforslag, der kun tilsigter tekniske ændringer, men det siger sig selv, at kan der findes frem til ordninger, som vi kan gå ind for, vil de naturligvis få vor tilslutning. Det forekommer mig, at man i den forbindelse også i udvalget må se på de problemer, jeg har rejst om børnefradragsbeløbene, om de arbejdsløses skat og om indeholdelse af skat i arbejdsløshedsunderstøttelse og folkepension. Jeg opfordrer udvalget til at tage disse problemer op og sikre en forsvarlig og rimelig løsning, så at disse små indkomster ingen sinde kan gøres til genstand for modregning for skatter.

Helge Larsen: Jeg har taget ordet for at fremhæve et forhold i forbindelse med erhvervsskatten, som forekommer mig delvis at være blevet overset i den hidtidige debat.

Da erhvervsskatten i sin tid indførtes, var den et led i bestræbelserne for, at folk med store indtægter ikke skulle kunne unddrage sig en del af deres andel i samfundets fællesudgifter ved at flytte til en skattelykommune. Det var rimeligt, at dette skete. Men selv om erhvervsskatten i dag stadig for en del indtægters vedkommende vil have den virkning, som man tilsigtede i sin tid, har den nu også fået en anden og meget uheldig virkning. Samfundsudviklingen har medført, at erhvervsskatten i vid udstrækning er blevet en slags særskat på enkelte befolkningsgrupper, nemlig de yngre aldersklasser, de 30-40 årige, i kommunerne omkring de større bysamfund. Vi ved alle, hvorledes befolkningstilvæksten i disse år grupperer sig i de store bysamfund, og det ligger i sagens natur, at det bliver den yngre generation, der i størst tal deltager aktivt i denne befolkningsforskydning. Samtidig er

[Helge Larsen.]

det imidlertid også sådan, at mange af de ældre bysamfund, der, hvad arbejdspladser angår, bliver kernen i de nye industriprægede samfund, ikke giver bosættelsesmuligheder for de nye samfundsgrupper. I stort tal har det derfor været den yngre generation, der har måttet bosætte sig i kommunerne omkring de ældre bysamfund, den har måttet finde sig i at have en betydelig afstand til sit arbejde, og samtidig er den blevet ramt af erhvervsskatten, ikke fordi den bevidst har søgt skattely, men fordi den simpelt hen ikke har kunnet skaffe sig boliger andre steder, der er bedre beliggende for dens erhverv. Det er derfor, jeg mener, det er berettiget at kalde erhvervsskatten en særskat på hele denne gruppe i befolkningen. Man kan måske også sige det på den måde, at erhvervsskatten er blevet en forældet skat, og at den tilpasning af skatteniveauerne i de store sammenhængende, men i forskellige kommuner opdeltede bysamfund, som må tilstræbes, ikke kan nås på rimelig og retfærdig måde gennem erhvervsskatten.

Jeg vil derfor gerne takke den højtærede indenrigsminister for fremsættelsen af disse skattelovforslag. Jeg vover ikke at påstå, at de løser alle skatteproblemer i forbindelse med væksten af de store sammenhængende bysamfund, men de bringer os et stykke frem ad vejen, og de fjerner den åbenbare urimelighed, som erhvervsskatten er blevet i kraft af samfundsudviklingen.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere for den saglige måde, de har behandlet de foreliggende lovforslag på. I det store og hele synes jeg, jeg kan give udtryk for tilfredshed med den modtagelse, lovforslagene har fået. At der er faldet nogle mere følelsesbetonede bemærkninger, er så ligetil, når det drejer sig om forslag, som medfører ret betydelige ændringer, men i det store og hele er jeg som sagt tilfreds med den modtagelse, lovforslagene har fået.

Jeg vil først omtale forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen m. v. og derefter lovforslaget om afløsning af erhvervsskatten.

Det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen nævnte, at vi burde have opstillet en over-

sigt over de gamle bestemmelser i forhold til de nye, og det kan sikkert være rigtigt. Man har gjort det i forbindelse med andre lovforslag, og jeg har også fundet, at det gav et udmærket overblik. Jeg vil mene, at der ikke er noget i vejen for, at man i udvalget og altså til anden behandling kan få en sådan oversigt.

Så udtalte det ærede medlem, at han var noget usikker over for virkningerne af det foreliggende lovforslag i de forskellige kommuner. Han nævnte, at man nogle steder havde et højt, andre steder et forholdsvis lavt nulpunkt. Det hænger sammen med indtægtsfordelingen i kommunerne. I en kommune med jævne indtægter må man få et forholdsvis lavt nulpunkt, medens man i kommuner med et betydeligt antal større indtægter kan have nulpunktet. Dette betyder naturligvis, at virkningerne af det foreliggende lovforslag bliver noget forskellige i de forskellige kommuner, men efter de undersøgelser, vi har foretaget, er det dog sådan, at selv i de købstadkommuner, som har jævne indtægter, indtræder der ikke nogen skatteforhøjelse, før man kommer et stykke op i indtægt, men naturligvis noget før end i de kommuner, hvor man har et betydeligt antal gode indtægter at liggende skatten på. Der må altså blive en forskel, men den samme forskel eksisterer jo nu, og efter den bedømmelse, jeg har kunnet foretage, sker der ikke nogen særlig forskydning kommunerne imellem.

Dernæst spurgte det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen, om ikke man kunne give købstadkommunerne og måske også de bymæssige kommuner ret til at indføre rateskala i lighed med København og omegnskommunerne. Det kan man naturligvis overveje, men jeg kan i denne forbindelse sige, at vi ved fremsættelsen af lovforslaget om afløsning af erhvervsskatten overvejede at give indenrigsministeren en beføjelse til at medtage andre kommuner end dem, der er nævnt i lovforslaget, i den beskatningsordning, som man etablerer mellem centralkommuner og omegnskommuner, og derved give dem mulighed for at blive optaget i ordningen. Men en sådan beføjelse blev ikke indsat. Man er altid ked af at give ministre beføjelser af denne art, særlig når det drejer sig om noget, der kan påtvinges, men der er naturligvis ikke noget i vejen

[Indenrigsministeren.]

for, at man kan indføje en sådan bestemmelse, hvis udvalget og folketinget skulle finde, at ministeren bør have en mere vidtgående beføjelse til at gøre undtagelser. Som modstykke hertil kan jeg nævne, at det derimod er tilladt, at nogle kommuner kan blive fritaget for at gennemføre den ordning, som gælder for købstæderne og de bymæssige bebyggelser, altså nogle af dem, som ellers ikke ville kunne blive fritaget. Man kan som sagt overveje, om der er grund til at gøre en undtagelse for rateskalaens vedkommende for de kommuner, der måtte ønske det.

Det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen kom med mange betragtninger dels om, at der nu var nogle, som blev fri for at svare skat til kommunen, og dels om ejendoms-skatteerne. Nu indgår ejendomsskatteerne ikke direkte i denne debat, men naturligvis kan venstre ikke diskutere skatter uden at komme ind på ejendomsskatteerne.

Det er muligt, at det tal på 175 000, der skulle glide ud af de kommunale skattemister, er lidt overdrevet. Vi må regne med, at indtægterne er glidende, og det vil sige, at der måske ikke bliver så mange i de kommende år, som kommer til at ligge under den grænse på henholdsvis 4 000 kr. og 2 500 kr., som der har været. Det vil altså sige, at der muligvis ikke bliver så mange som de 175 000, der her er anført på grundlag af skatteligningerne fra tidligere år.

Hvad angår det principielle spørgsmål om de mange, som nu ikke skal svare kommuneskat og derfor ingen ansvarsfølelse får mere over for styrelsen af deres kommune, synes jeg, at man kan komme med et modspørgsmål, nemlig: hvilken skatteevne mener man da at disse mennesker har? Den tikrone, man kunne opkræve hos dem, uden at det i øvrigt kunne ødelægge dem, kan ikke komme til at betyde noget for kommunens budget, og de bliver heller ikke ved dens opkrævning naglet særlig meget hårdere til ansvaret, end de bliver, hvis man ikke opkræver den. Altså, når jeg spørger sådan: hvilken skatteevne mener man disse mennesker har, mener jeg dermed, at det dog må være af vigtighed at gøre sig klart, at det ikke kan nytte at tro, man kan påligne disse mennesker en betydelig skatte-

byrde, som eventuelt kunne lette skatterne for dem, som har højere indtægter. Det ærede medlem hr. Poul Møller var inde på noget af det samme.

Hvis man spørger, hvem der egentlig er i denne gruppe, ja, så er det en hel del folkepensionister og andre, som har en mindre pension. Det er folk, som ikke er helt arbejdsdygtige, som er hæmmet på grund af sygdom, arbejdsløshed eller lignende ting, det er lærlinge; en masse lærlinge vil være i denne gruppe. Mener man da, at der er noget grundlag for at kunne påligne dem en skat af nogen betydning, særlig hvis de samme mennesker får hjælp til undervisning og forskellige andre ting? Jeg vil antage, at her i København er en hel del med studenterindtægter og mange andre med i den gruppe. Mener man absolut, at man burde have fat i disse mennesker, og at de ikke burde glide ud af den kommunale beskatning?

Jeg vil heroverfor hævde, at selv om vi ikke havde fremsat dette forslag om nye ligningsregler nu, ville det være blevet absolut nødvendigt at lette skattebyrden for indtægter under henholdsvis 4 000 og 2 500 kr. Når vi så skulle lave en reform alligevel, mener jeg, det er det naturligste tidspunkt at komme med forslaget på. Det er slet ikke regeringens opfattelse, at de mennesker, der bliver fritaget for at betale kommuneskat, skal bevare deres valgret uden at føle ansvaret for kommunens økonomiske forhold. For det første betaler de betydelige indirekte skatter; man kan sige, at de går i statskassen og ikke i kommunens kasse, men dernæst er det da det rimeligste, at man i stedet for at yde disse medborgere med de lave indtægter f. eks. en forhøjelse af socialhjælp eller anden hjælp letter skatterne for dem. Det er det, som dette forslag er udtryk for. Jeg kan derfor ikke være enig med de to ærede ordførere i deres beklagelse over, at disse medborgere nu slipper for at betale den kommuneskat, som de hidtil har været pålignet.

Med hensyn til spørgsmålet om ejendomsskatteerne, som det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen omtalte, ved det ærede medlem lige så godt som jeg og enhver anden her i salen, at det fuldstændig beror på kommunernes struktur. Der er landkommuner, som, hvis de skulle sætte

[Indenrigsministeren.]

ejendomsbeskatningen betydeligt ned og indkomstbeskatningen op, simpelt hen ikke kunne gøre det, fordi der ikke var indkomster nok at ligne skatten på. Det nytter ikke at sige til sådan en landkommune: nu skal I nedsætte ejendomsskatterne og ligne skatten på indtægterne, når der ikke er tilstrækkelige indtægter i kommunen dertil. De ville komme op i uhyre høje skatte- og ligningsprocenter. Dertil kommer, at der kan være ejendomsbesiddere i sådan en kommune, som kan have begået det mærkelige kunststykke, at trods det, de sidder med store ejendomme, har de ikke nogen indkomster, og så kunne sådan en kommune blive så vanskeligt stillet, at den simpelt hen ville gå fallit.

Jeg tror hellere, man må spørge med Herluf Trolle: hvorfor kaldes vi herremænd og sidder med landets store jordegodser, og hvorfor bærer vi guldkæder, hvis ikke vi skulle bære de byrder, som må bæres i samfundet. Hvis man vil sidde med de store jordarealer og besidde de store ejendomme, mener jeg også, man må have en forpligtelse til at yde, skal vi sige noget tilsvarende, som hvis disse ejendomme var udstykket og udnyttet af mindre ejendomsbesiddere, der ikke alene kunne svare ejendomsskatterne, men også betydelig mere i personlige skatter.

Her er vi altså inde på politiske og samfundsøkonomiske betragtninger, som for så vidt ikke direkte angår de forslag, vi her diskuterer; men når man hele tiden fra venstres ordførers side vender tilbage til dette spørgsmål, er det nødvendigt at påtale det. Det kan jo ikke være meningen, at nogen skal sidde med landets jordarealer, det være sig på landet eller i byerne, uden at tage deres del af de byrder, som det øvrige samfund må være med til at bære.

Så omtalte det ærede medlem hustrufradraget. Nu er det jo sådan, at i landkommunerne — altså dem, der ikke falder ind under de ændringer, der her er foreslået — er man frit stillet med hensyn til hustrufradraget. I de kommuner, som falder ind under de her foreslåede ændringer, skal man tage hensyn til hustrufradraget, ligesom man gør det ved beregningen af statskatten. Men så glædede det mig naturligvis,

at det ærede medlem, da han omsider kom til selve lovforslagene, egentlig var ret enig med hensyn til selve principperne og den måde, man er gået frem på. Jeg takker naturligvis for, at det ærede medlem tog denne saglige stilling til de forslag, der her er lagt på bordet, og erkendte, at der var betydelige fremskridt deri.

Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at regeringen nu igen havde givet et eksempel på sin dårlige behandling af det høje ting. Ja, forslaget bliver fremsat nu, det er ganske vist op til juleferien, men der bliver dog en ret betydelig tid både for medlemmerne i det høje ting og for kommunerne til at foretage beregninger og overvejelser med hensyn til, hvad disse forslag indebærer. Forslagene vil nu komme til udvalgsbehandling, men når det ærede medlem mente, at der efter nytår kun bliver ca. 3 uger til udvalgsbehandlingen, så er det dog ikke helt rigtigt. Naturligvis har jeg ikke noget imod, at man er færdig omkring 15. februar, men kommunerne skal dog ikke bruge beregningerne eller skalaerne, før vi kommer efter 1. april.

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen mente, at når man skulle lægge budget, var det rart nok at vide besked. Men dette har ikke så meget direkte med budgettet at gøre. Her kommer vi ind på det forhold, som også nogle af de ærede ordførere har givet udtryk for, at kommunerne måske ville være tilbøjelige til at lægge højere budgetter, hvis de troede, der var mulighed for at gøre dette. Jeg har det indtryk fra mit eget kommunale arbejde og fra, hvad jeg har hørt fra kommunerne, at når man laver budgetlægning, gennemgår man meget nøje de forskellige poster, og jeg har ikke indtryk af, at der er ret mange kommuner, der ødsler med pengene og siger: nu kan vi være flotte. I hvert tilfælde, så længe kommunerne ikke ved, om de får nogen forøget indtægt, kan de selvfølgelig ikke animeres til at vise ødselhed. Når de kommunale ejendomsskatter er færdigbehandlet, kan de nøje beregne, hvor meget de vil få ind i øget kommunal ejendomsskat, og de kan ret nøje beregne, hvor meget de vil tabe ved, at de her omtalte skatteydere kommer til at ligge under den nu foreslåede grænse. Det kan meget nøje opgøres, og så kan jeg ikke se, det skulle være vanskeligt for

[Indenrigsministeren.]

kommunerne at lægge et fornuftigt budget, som de har gjort hidtil. For under de hidtil gældende regler må hver kommune vide, at hvis den forhøjer budgettet og der ikke er betydelig stigning i indtægterne, må det føre til en skattestigning, og nøjagtig det samme kommer til at gælde nu: lægges der et højt budget, må selvfølgelig den samlede skatteudskrivning blive noget større. Jeg tror derfor, kommunerne vil udvise nøjagtig den samme samvittighedsfuldhed, hvis man kan bruge det udtryk, som de har gjort under de nugældende regler.

Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, det ikke var alle kommuner, der ville give skattelettelse til kompensation for de øgede ejendomsskatter. Vi kan sige det sådan, at hvis kommunen lægger sit budget fornuftigt, må der under alle forhold enten blive en skattelettelse eller også en mindre forhøjelse af de personlige skatter, end der ellers ville være blevet. Det er ikke til at komme uden om, hvordan man så vender og drejer det.

Det ærede medlem kom også ind på spørgsmålet om, hvorvidt rateskalaen var retfærdig eller ikke. Nu har man hidtil i Københavns kommune haft denne rateskala. Før lovforslagets fremsættelse overvejede vi, hvorvidt man kunne få ensartede regler, enten sådan at rateskalaen skulle indføres også i købstæderne, eller at man skulle indføre den nu for købstæderne foreslåede ordning også i København og omegnskommunerne.

Vi kom til det resultat, at det ville være rigtigst at gøre det, som det nu er gjort, idet man jo, selv om man laver en vis skatte-reform, så dog må sørge for, at der bliver en passende overgang, og at der ikke bliver alt for store omvæltninger for de forskellige kommuner. Efter de beregninger, vi gjorde, ville det netop stille sig sådan, at skulle vi gennemføre rateskala for alle købstædernes vedkommende, ville det medføre ret store forandringer og forskydninger i forhold til det nuværende system, og på samme måde ville ordningen med en fælles procent i København og omegnskommunerne — særlig i København, men også på Frederiksberg — medføre store forandringer. Jeg kan godt sige, hvad det er, der bevirker dette; det er, at der i købstæderne ikke findes et så

betydeligt antal større indkomster, for hvilke en rateskala ville komme til at virke, som der findes i København og i de øvrige hovedstadskommuner, hvor man har et meget betydeligt antal store indtægter. Jeg mindes de 310 millionærer i Gentofte, som vi for nylig hørte om. Det er klart, at hvor der er mange store indtægter, virker rateskalaen netop på den måde, at disse store indkomster gennem den progressive beskatning får en ekstra beskatning, som der ikke ville være samme grundlag for at opnå ved at gennemføre rateskalaen i købstadskommunerne, og det er altså grunden til, at man har disse to forskellige beskatningsformer.

Det ærede medlem hr. Poul Møller var dernæst inde på, at huslejen ville medføre forøgede udgifter. Men forøgede huslejer er jo ikke forøgede skatter. Det betyder selvfølgelig forøgede udgifter for lejerne, at de får en forhøjelse af huslejerne, men det ærede medlem fremstillede det omtrent sådan, at hvis vi havde lavet bestemmelserne noget anderledes og ikke havde forøget ejendomsskatterne, var følgen blevet, at lejerne var kommet til at betale det samme i husleje, sådan forstod jeg ordføreren for det konservative folkeparti og for venstre. Man ville altså være kommet til at betale den samme forhøjelse i huslejen, men man havde ikke fået nogen nedsættelse af den personlige skat. Derfor mener jeg, at vi må vist helst, når vi nu drøfter skatterne, holde husleje-forhøjelsen udenfor og ikke give os til at drøfte dette spørgsmål igen. Det er i hvert fald sådan, at hvis man ikke havde fået de forhøjede ejendomsskatter, havde det været rigtigst, at lejerne ville have fået en betydelig større udgift. Nu er det sådan, at de, som bebor de mindre lejligheder, får en skattelettelse, som nogenlunde modsvarer den husleje-forhøjelse, som de får ifølge huslejelovgivningen.

Det ærede medlem hr. Axel Sørensen omtalte det forhold, at efter lovforslaget skal ligningen stadig væk fremlægges i de landkommuner, som beholder den hidtidige ordning. Det er jo rigtigst. Hvorvidt vi kan gå til at lade være med at fremlægge ligningslisterne i disse landkommuner, skal jeg ikke kunne sige på stående fod, det kan man jo drøfte i udvalget. Det, der har gjort, at man før i tiden har forlangt, at ligningen skulle fremlægges, var dette, at det hed, at

[Indenrigsministeren.]

man pålignede skatten „efter formue og lejlighed“, og det vil sige, at der var et ret stort spillerum, således at man kunne forhøje en mands indkomst, før man udregnede skatten, ifølge bestemmelsen om, at der skulle tages hensyn til, om han havde heldige erhvervsforhold o. s. v., ligesom man også i ret udstrakt grad kunne nedsætte dér, hvor der var mindre heldige forhold til stede. Dette, at kommunalbestyrelsen kunne udøve et sådant ret vidtgående skøn, gjorde naturligvis, at man måtte fastholde, at ligningen burde fremlægges til beboernes bedømmelse.

Jeg har i den første tid, jeg sad i kommunalbestyrelsen, været ude for, at man satte en skatteyder ret lavt til statsskatteansættelsen, og så sagde man: vi kan altid forhøje ham noget mere, når vi kommer til kommuneskatten. Man havde den gammeldags betragtning, at man ikke ret godt kunne få manden sat op dertil, hvor han egentlig skulle stå, men så kunne man altid fastsætte indtægten noget højere, når man skulle påligne ham kommuneskatten. Dette frie spillerum gjorde som sagt, at man var nødt til at fremlægge ligningen, for at beboerne kunne bedømme, hvordan arbejdet var foregået, men dette forhold har selvfølgelig ændret sig betydeligt. Nu er man mange steder gået over til en mere fast ligningsskala, ansættelserne er blevet bedre, og selv om jeg vil indrømme, at de ikke er fuldkomne endnu, så er de alligevel blevet betydelig bedre og rigtigere end tidligere, og derfor er der selvfølgelig ikke helt det samme grundlag for at kræve ligningen fremlagt, som der har været før.

Det ærede medlem hr. Alfred Jensen var inde på spørgsmålet om tilbageholdelse af skat, hvor der var tale om understøttelse o. lign.; det skal jeg naturligvis ikke komme nærmere ind på, for det hører jo ikke hjemme her, men det ærede medlem har øjensynlig overset, at jeg har besvaret et spørgsmål her i tinget om dette forhold. Det ærede medlem mente i den socialdemokratiske presse at have læst nogle udtalelser om, hvordan det foreliggende lovforslag burde fortolkes, men jeg må gøre det ærede medlem opmærksom på, at det var mine udtalelser, det ærede medlem omtalte, og det var dem, som man siden hen har anført

i pressen og i de meddelelser, der er gået ud til kommunerne.

Det ærede medlem mente, så vidt jeg forstod, om lovforslaget vedrørende den kommunale beskatning, at der burde gives større lettelser og nedsættelser for de mindre indtægter og som følge deraf foretages en forhøjelse for de større indtægters vedkommende. Det er jo et principspørgsmål. Jeg mener, at den grænse, vi her har trukket ved de 4 000 kr. og 2 500 kr., på det nuværende tidspunkt er rimelig og rigtig.

Det ærede medlem omtalte, at der særlig i sognekommunerne ikke var sket noget, men jeg må gøre opmærksom på, at man også i sognekommunerne har en mulighed for at give større børnefradrag, hvis man vil, og derigennem en mulighed for at lette skatten for de mindre indtægter. Jo længere man kommer ud på landet — hvis man må bruge det udtryk — des mere betyder den grænse, man har sat for købstæderne og de bymæssige kommuner, idet denne indtægt, det kan ikke nægtes, rækker længere i de rene landkommuner, hvor huslejen er billig, og mange andre forhold gør sig gældende. Vi har derfor ikke rørt ved dette forhold i lovforslaget, men naturligvis er der ikke noget i vejen for at tage det op.

Det ærede medlem mente, at nogle kommuner opkræver for meget i skat, og dér blev det ærede medlem altså helt enig med de ærede medlemmer hr. Jens Chr. Christensen og hr. Poul Møller, som også var lidt bange for, at kommunerne handlede noget ansvarsløst. Jeg må sige til det ærede medlem, at i de kommunalbestyrelser, hvor jeg har hørt at der er kommunistiske medlemmer, har disse aldrig holdt sig tilbage, når det gjaldt om at stille fornyede krav til kommunerne om forøgede udgifter. Derfor synes jeg ikke, det ærede medlem er den rette til at påtale, at kommunerne lægger højere budget, end det er nødvendigt; jeg ville mene, at hvis kommunistpartiet havde flertal i en række kommuner, ville vi få anderledes høje budgetter at se end dem, man nu forelægger.

Det ærede medlem nævnte Århus og andre ligestillede kommuner, men jeg er af den formening, at det er en klog politik, at kommunerne konsoliderer sig og skaber et vist overskud, der naturligvis må stå i for-

[Indenrigsministeren.]

hold til kommunernes størrelse, hvorved kommunerne kan gøre sig fri af lånemarkedet og få råd til de investeringer, der er nødvendige. Jeg mener som sagt, det er klogt, at kommunerne, når de har skatteydere med betydelige indtægter, tager en høj skat; der kan komme år, hvor indtægterne er nedadgående, og det vil da vise sig, at det er klogt, hvis kommunen har konsolideret sig.

Det ærede medlem hr. Alfred Jensen var inde på spørgsmålet om huslejen og skatten, og jeg fik den opfattelse, at det ærede medlem gerne ville have huslejen indregnet i pristallet, men derimod ikke ville have skatten indregnet. Jeg ved ikke, om det er et princip, det ærede medlem her giver udtryk for, at han ikke vil have skatten indregnet i pristallet, når den er nedadgående, men nok når den er opadgående. Det forekom mig, at det ærede medlem i denne sag var lidt bange for skattelettelsen, fordi den kunne føre til, at der blev en lille nedgang i pristallet. Hvis man skal indregne huslejen i pristallet, hvorved dette stiger, må man også tage hensyn til den skattelettelse, man her får, som kan være med til at sænke pristallet. Jeg kan ikke se, at der her foreligger nogen som helst fidus, som det ærede medlem gav udtryk for: at man ville sørge for ikke at indregne huslejen, men derimod indregne skattenedsættelsen; sådan tror jeg ikke man bærer sig ad, når man regner pristallet ud, og det ærede medlem må undskylde mig, at jeg ikke kan følge ham i den tankegang.

Jeg skal dernæst gå over til at gøre nogle få bemærkninger — jeg mener ikke, der er grund til at komme med så mange — om lovforslaget om erhvervsskat. Flere af de ærede medlemmer har jo givet udtryk for tvivl med hensyn til, om forholdet nu var det rigtige, ligesom man har været inde på begrundelsen for de foreslåede tilsvær o. s. v.; alle disse forhold vil jeg gerne sige lidt om.

Når jeg måske ikke skelner så meget mellem de udtalelser, de enkelte medlemmer er kommet med, ligger det i, at de er gået ud på nogenlunde det samme. Alle var enige om, at erhvervsskatten var såre besværlig og bekostelig at opkræve, og at det var ønskeligt at komme bort fra den på en eller anden måde. Vi mener ikke, at det

foreliggende lovforslag er de vises sten i den forstand, at det har løst dette spørgsmål på en i al fremtid fuldt tilfredsstillende måde; det har man da også givet udtryk for derigennem, at man kun har foreslået en 3-årig ordning. Vi vil derved kunne få visse erfaringer, og man kan så i mellemtiden overveje, hvorledes man bedst kan iværksætte den fremtidige ordning på dette område. Det er jo således — og det mener jeg også at man fra alle sider har givet udtryk for — at en centralkommune og dens omegnskommuner — hvor befolkningen har erhverv det ene sted og bopæl det andet sted — danner en vis enhed; det kan man ikke se bort fra. Det gør de ikke alene erhvervsmæssigt, men også på mange andre områder, og det er derfor rimeligt, at de også danner en enhed, når det gælder udgifternes fordeling og byrdefordelingen i det hele taget. Man kan ikke sige, at disse kommuner udgør en erhvervsmæssig enhed, og så, når der skal pålægges skat, drage helt andre grænser og dele dem i mange små dele. Når man indrømmer, at den ordning, vi hidtil har haft, ikke har været helt rimelig og effektiv og har været bekostelig både i arbejde og udgifter, så synes jeg, det er rimeligt og klogt, at man tager fat på at se, om man kunne finde en anden ordning; og kan man ikke skimte, om jeg så må sige, den endelige ordning, mener jeg, at vi her har fundet en, som kan være ret og rimelig i en overgangstid.

Der er flere ærede medlemmer, bl. a. det ærede medlem hr. Poul Møller, der har været inde på, at det vistnok var en uretfærdighed mod omegnskommunerne, at man gav centralkommunerne, særlig København, alt for store fordele med hensyn til erhvervsskatten. Jeg vil gøre opmærksom på, at de, der har betalt erhvervsskat hidtil, jo kun er dem, som har ligget over sygekassegrænsen; men der er jo tusinder, som har ligget under denne grænse, og som har haft deres erhverv i centralkommunen, altså f. eks. her i København, men boet i omegnen. Københavns kommune har ikke fået nogen skat fra disse mennesker; omegnskommunen har fået hele skatten og altså fordelen af, at disse mennesker havde et sikkert erhverv inde i centralkommunen. Man må ikke se bort fra, at omegnskommunerne har nydt en fordel af, at kun en

[Indenrigsministeren.]

begrænset del af skatteyderne har svaret erhvervsskat, medens omegnskommunerne har haft skatten fuldt ud af de øvrige. Det er ikke uvæsentligt. Jeg har her en statistik fra Københavns kommune, hvori der gives oplysninger om, dels hvor mange personer der havde erhvervsindtægt i København, men boede ude i omegnen, dels hvor stor en part af omegnskommunernes beboeres samlede indtægter det drejede sig om. Det viser sig altså, at hvis vi ser på omegnskommunernes beboeres samlede indtægt, indtjenes de 48 pct. heraf i København, altså i centralkommunen. Se, det er jo et meget betydeligt tal, men der svares ikke erhvervsskat til København af disse 48 pct., men af et meget lavere beløb.

Efter som man hævdede sygekassegrænserne, blev der jo flere og flere, som ikke kom til at svare erhvervsskat, og det har i nogen måde forrykket forholdet. Ligesom det ærede medlem hr. Poul Møller vel talte omegnskommunernes sag, kunne man tænke sig, at en, der skulle tale centralkommunernes sag, ville sige lige modsat: at centralkommunerne får for lidt.

Desuden må man også, når man taler om de 10 pct.s tillæg, være opmærksom på, at der i de sidste 3 år har været en meget betydelig stigning i erhvervsskatten på grund af en forøget udflytning, og denne stigning har nogle steder været meget høj, helt op til 60 pct. På denne baggrund er de 10 pct., som ikke ændres i løbet af de 3 år, et meget lavt tillæg. Og endelig må man lægge mærke til, at man springer et år over, fordi man jo ikke har nogen beregninger over erhvervsskatten for det år, vi er inde i. Den beregning, man går ud fra, ligger et år tilbage, så jeg vil mene, at de 10 pct. allerede ville være indhentet i det år, vi er inde i, og at erhvervsskatten derfor til næste år igen ville blive højere.

Vi har ikke tænkt at give centralkommunerne nogen fordel på de øvrige kommuners bekostning, slet ikke. Vi har prøvet på at foretage en rimelig fordeling. Ja, jeg kan endda sige, at vi næsten har prøvet på at lave det sådan, at hverken centralkommunerne eller omegnskommunerne blev fuldt ud tilfredse, for blev de det, var der jo fare for, at en af parterne ville sige, når de 3 år er gået: den ordning skal fort-

sætte. Vi ønsker, at spørgsmålet skal stå åbent, når de 3 år er gået; så kan begge parter fremkomme med deres indvendinger imod det, og så kan man tage hele spørgsmålet op til ny behandling og drøftelse.

Det ærede medlem mente, at det måske var en fejl, at vi ikke anså Frederiksberg for at være en centralkommune. Forholdet er det, at Frederiksberg selv svarer en del erhvervsskat og også modtager erhvervsskat andre steder fra, og når disse beløb bliver gjort op, er der ikke ret stor forskel på dem. Man kan næsten sige, at man springer Frederiksberg over, og at nogle omegnskommuner, som har svaret erhvervsskat til Frederiksberg, kommer til at svare noget heraf til København. Skulle de til at svare 2 steder, var de selvfølgelig kommet af med noget mere. Erhvervsskatten har altså ikke nogen særlig betydning på Frederiksberg, og derfor har man ikke medtaget den kommune, ligesom man heller ikke har medtaget andre kommuner i landet, hvor den havde en forholdsvis ringe betydning enten procentvis eller også rent beløbsmæssigt. Der er jo mange købstadkommuner ude omkring i provinsen, som ikke er medtaget, men som naturligvis har en lille smule erhvervsskatteindtægt. Omvendt er der nogle kommuner, som betaler en lille smule i erhvervsskat. Men man har altså set bort fra alle de små beløb og kun medtaget de kommuner, hvor det drejer sig om betydelige beløb.

Så omtalte det ærede medlem ejendoms-skatternes indvirkning på udligningen. Det er naturligvis rigtigt nok, at de vil få nogen indflydelse. Når Københavns kommune skulle nedsætte de personlige skatter, blev der ikke så stor en forskel og altså ikke så stor en erhvervsskat at betale. Det er rigtigt nok; men der er i bemærkningerne gjort opmærksom på — og jeg har også gjort det — at stigningen i erhvervsskatten i de senere år har været meget større, og det er det, der betinger, at vi kun har foreslået de 10 pct.s tillæg. Man må antage, at det skulle være højere, hvis vi skulle have fulgt den linje op, som hidtil har været fulgt med hensyn til erhvervsbeskatningen, d. v. s. tage hensyn til den forøgede udflytning, indtægtsstigninger, og hvad der ellers kan påvirke den.

Til sidst stillede det ærede medlem

[Indenrigsministeren.]

det spørgsmål, om der kunne forhandles om en byrdefordeling indkomstgrupperne imellem, sådan at skattelettelsen også kom til at gælde, forstod jeg, for de højere indtægter, således at også folk med sådanne fik nogen kompensation for den forøgede ejendomsbeskatning. Se, hvis vi nogenlunde bliver enige om — og det tror jeg vi må blive til sidst — at den grænse, vi har sat, de 4 000 kr. og de 2 500 kr., ikke er for høj, at disse små indtægter før eller senere må fritages for en skattebyrde, og at det beløb, man eventuelt kunne påligne dem, ville blive lille og ubetydeligt, så bliver tilbage at diskutere fordelingen på de forskellige indkomstgrupper, som bliver genstand for beskatningen. Efter de beregninger, der er foretaget, vil selv i København den skattelettelse, der bliver tale om, række næsten helt til tops; men den bliver naturligvis ikke forholdsmæssig så stor for de høje indtægter. Der skal jo netop i København og omegnskommunerne være rateskala, fordi der i disse kommuner er betydelige, store indtægter. Man har dog alligevel gennem tiderne indrømmet, at det er rimeligt at påligne disse indtægter en ekstra beskatning. Skulle man gå bort fra dette princip og sige, at nu gennemførte vi f. eks. købstædernes ordning også for København og gav de større indtægter en ret betydelig lettelse, ja, så kommer vi ind på det spørgsmål, om så en ekstra beskatning skal ske over staten. Man er nødt til at tage hensyn til den forskellige indtægtsfordeling, der er i kommunerne; i de kommuner, der har meget store indtægter, må man påligne skatten på en anden måde. Hvis der skulle pålignes mindre kommunal beskatning dér, ville det føre til, at staten måtte overtage en del af byrderne, og så måtte staten også have lov til at påligne de højere indkomster en ekstra skat.

Jeg tror derfor, jeg må sige, at naturligvis kan man forhandle om den foreslåede skala, men den er nu ikke meget anderledes end den nuværende skala; den vil føre til

lavere udskrivningsprocenter af grundbeløbene i København og på Frederiksberg, end man har haft hidtil, men med hensyn til det principielle er der kun sket den ændring, at der for skalaindtægter under 20 000 kr. — det svarer til realindtægter på ca. 35 000 kr. — er indført en fast beskatningsprocent. Så kan man naturligvis diskutere, om progressionen skulle begynde tidligere.

Til det andet spørgsmål, som det ærede medlem stillede: om der kunne forhandles om udligningen til afløsning af erhvervsskatten, kan jeg naturligvis svare ja. Det er klart, at vi ikke mener, at denne udligningsordning er absolut fuldkommen i alle henseender, men de beregninger, vi har foretaget, har givet sådanne resultater, at det stillede forslag efter vor mening skulle virke ret og rimeligt til alle sider. Men naturligvis kan der forhandles om det, hvis vi får tal frem, som kan give anledning til at ændre ordningen.

Dermed har jeg vist besvaret de spørgsmål, som er rejst angående erhvervsskatten.

Om hovedstadsudligningen er der ikke gjort særlig mange bemærkninger. Vi har foreslået den beskudne forhøjelse af tilsvaret med 5 pct. i 1959-60 og 10 pct. i de følgende 2 år, og det har vi fundet rimeligt. Det er jo en meget indviklet udligningsordning, og man kan naturligvis ikke helt nøjagtigt sige, om tilsvaret på denne måde vil komme til at svare til det tilsvaret, der hidtil er udredet. Det vil imidlertid kunne ses, så snart man får klarhed over de udgifter, de forskellige kommuner får. Når de 3 år er gået, kan man drage en sammenligning mellem virkningerne af det, vi nu gennemfører, og de virkninger, der ville være fremkommet, hvis vi havde fortsat med den tidligere ordning. En sådan sammenligning vil være os til nytte, når vi skal tage ordningen op til revision.

Jeg vil gerne gentage min tak for den saglige behandling, ordførerne har givet disse lovforslag. Vi vil naturligvis i udvalget være villige til at give alle de oplysninger,

[Indenrigsministeren.]

som kan belyse lovforslagene. Men jeg vil udtale håbet om, at de reformforslag, som her foreligger, virkelig må blive gennemført — omend måske med visse ændringer — for jeg er af den overbevisning, at de rummer mange fordele i forhold til de nugældende skattelove, og at de betyder en forenkling inden for den personlige beskatnings område i de kommuner, som lovforslagene berører.

Hans R. Knudsen: Jeg vil gerne takke den højtærede indenrigsminister for den imødekommenhed, ministeren har vist i anledning af de spørgsmål, jeg rejste i mit første indlæg.

Jeg er helt enig med den højtærede minister i, at de oplysninger, som vi ønsker at få fra købstæderne, navnlig fra købstæder med forskellig struktur, sikkert vil vise, at lovforslaget vil få de samme virkninger for købstæder med små indtægter som for købstæder, der gennemgående har flere store indtægter; men vi er nødt til at se virkningerne for de enkelte købstæder.

Jeg takker for tilsagnet om, at vi kan se nærmere på, om der eventuelt skulle indføres rateskala i flere end de 22 kommuner, der er omtalt i kommuneskattelovsforslaget. Naturligvis er det rigtigt, som den højtærede minister siger, at rateskalaer har størst virkning i de kommuner, hvor man virkelig har nogle store indkomster, og det har man naturligvis først og fremmest i de områder, der er nævnt her; men de kan også få nogle virkninger i de købstæder, hvor man ikke har så stort et antal store indtægter, men måske netop trænger til at få givet nogle skattelettelser for mellemindtægterne, og hvor man kunne benytte rateskalaer over for de store indtægter, man dog også har.

I anledning af den højtærede ministers udtalelse om, at dette lovgivningsarbejde ikke behøver at blive færdigt før den 1. april 1959, vil jeg gerne sige, at jeg tror nok, vi i alt fald kommer til at fremskynde arbejdet så meget, at kommunerne kan få de nye bestemmelser at arbejde med i god tid før den 1. april. Men alligevel vil der jo blive betydelig mere tid til arbejdet end de 3 uger, det ærede medlem hr. Poul Møller talte om; der vil i hvert fald blive mindst

den dobbelte tid, og hvis vi hurtigst muligt kommer i gang med udvalgsarbejdet og får indhentet de oplysninger, vi har brug for, skal der også nok blive rigelig tid i udvalget til at behandle de problemer, som vi har talt om her.

Jeg har en lille bemærkning til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, der stod og jonglerede med nogle tal; det drejede sig om, hvor den proportionale beskatning skulle ophøre og progressionen begynde. Man skal være lidt forsigtig med at jonglere med tal, og navnlig må man passe på, at tallene ikke dækker noget helt forskelligt. Det ærede medlem talte om, at skatte-reformforslaget var beregnet med et overgangstal på 16 000 kr., og nu møder man her med et forslag, hvor overgangstallet er sat til 35 000 kr. De 16 000 kr. var den skattepligtige indtægt, de 35 000 kr. er bruttoindtægten. Hvis det ærede medlem tager det i betragtning, vil han nok erkende, at forskellen ikke er så stor, i hvert fald ikke så stor, som det ærede medlem gerne ville give det udseende af.

Jeg har i øvrigt med tilfredshed bemærket, at de to oppositionspartier, venstre og de konservative, og deres ærede ordførere stillede sig velvilligt over for kommuneskatteforslagets afgørende princip: de faste fradrag og den faste skatteprocent. Jeg tager det i hvert fald som et foreløbigt udtryk for forhandlingsvilje om lovforslaget og de mange enkeltheder, som vi naturligvis også er villige til at forhandle om.

Derimod forstod jeg, at de to ærede ordførere var temmelig enige om, at de bundgrænser, der var fastsat, nemlig 4 000 kr. for forsørgere og 2 500 kr. for ikke-forsørgere, kunne de ikke gå med til. Det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen mente at kunne knytte fritagelsen for disse kategorier til valglovens bestemmelser. Jeg synes nu nok, man bør holde valgloven udenfor i dette tilfælde. Der findes ikke mere skattebestemmelser i den kommunale valglov, og de sidste, vi havde, var også temmelig urimelige. Jeg forstår ikke rigtig venstres indstilling over for folk med så små indkomster, som det drejer sig om her. Hvorfor kan man gå med til, at indkomster under 4 000 kr. for ægtepar fritages for statsskat, mens man slet ikke kan tænke sig at gå med til det, når det drejer sig om

[Hans R. Knudsen.]

kommuneskat? Det er ikke alene grænsen ved de 4 000 kr., venstre har været modstander af. Da vi sidst behandlede spørgsmålet om bundgrænserne, forhøjede vi disse så beskedent som til 1 200 kr. i landkommunerne og 1 500 kr. i købstæderne, og da gik venstre, så vidt jeg husker, også imod.

Nu kommer vi med et forslag, hvor bundgrænsen skal være 4 000 kr. for forsørgere og 2 500 kr. for ikke-forsørgere. Denne bundgrænse gælder for statsskatten, så jeg forstår ikke rigtig motiveringen for, at man ikke også vil have en tilsvarende ved kommuneskatten. Det er rigtigt, som den højtærede indenrigsminister sagde, at i de allerfleste tilfælde drejer det sig om så små skattebeløb, at det vanskeligt betaler sig at opkræve dem. Da vi gik op til 1 200 kr.s bundgrænsen, opdagede mange kommuner, at de sparede flere penge ved at undlade at udskrive disse skatter, end de ville have fået ind ved at opkræve dem.

Det ærede medlem hr. Poul Møller spurgte, om socialdemokratiet ville forhandle om disse bundgrænser og dermed, tilføjede det ærede medlem, også om en lidt lavere procent end den, man ellers ville få. Det er naturligvis rigtigt, at hvis man sætter bundgrænsen lavere, bliver procenten også lavere, og det vil have indvirkning på de stigende indtægter, selv om det er meget forsvindende. Der er bare det ved det, at hvis man sænker bundgrænsebeløbet på de 4 000 kr., er det ikke alene dem, der ligger omkring de 4 000 kr., det går ud over, men beløbet skal samtidig være fradrag for alle andre indtægter, og det vil betyde, at hvis man sænker dette bundbeløb ret meget og derigennem forringer det fradrag, alle skatteydere skal have, kommer man til at stramme beskattningen netop på mellemindtægterne, kun til fordel for dem, der ligger allerhøjest i indtægtsklasserne. Når vi ser på virkningerne heraf og får talt om spørgsmålet i udvalget, mon vi så ikke alligevel skulle kunne blive enige om løsningen af disse problemer og blive enige i god tid, i hvert fald ikke ret meget senere end den 1. marts?

Jens Chr. Christensen: Jeg skal ikke på nuværende sene tidspunkt forlænge debatten. Det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen spørger, hvorfor venstre ikke vil

være med til samme bundgrænse for kommuneskatten som for statsskatten. Jeg kan sige akkurat det samme som det ærede medlem hr. Poul Møller, nemlig at der er den forskel på kommuneskat og statsskat, at til staten yder hver borger et væsentligt bidrag til opretholdelse af statens økonomi gennem den indirekte beskatning, medens man med fuld ret kan hævde, at der er et nøjere sammenknytningsforhold mellem borgerne og deres kommuner, end der er mellem staten og borgerne. Som jeg sagde i mit første indlæg, synes jeg i hvert fald, at det er et forkert princip, at man uden videre fritager en mand for en stor part af de forpligtigelser, som en borger har i ethvert samfund. Jeg kan også vende sagen om og stille det mods spørgsmål til det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen, om han hylder det samme princip inden for det parti, han tilhører. Jeg har altid haft den opfattelse, at der har man ansvar og rettigheder nøje forbundet med hinanden.

Den højtærede minister var meget glad også for oppositionspartiernes modtagelse af lovforslagene. Jeg må måske have lov at sige, at efter min opfattelse er den højtærede minister ret beskeden. Det var ikke akkurat blomster, vi forærede den højtærede minister. Bortset fra beskatningsreglen, som tænkes gennemført også i købstadkommunerne, var det ikke en hel masse vi, i hvert fald venstre, var særlig tilfredse med. Vi har peget på den efter min mening ret stærke progression, derskal finde sted i hovedstadskommunerne. Også med hensyn til afløsningen af erhvervsskatten mener vi at ministeren kommer for højt op.

For at gøre det kort vil jeg slutte med at sige lidt om ejendomsskatterne. Ganske vist mente den højtærede minister, at det spørgsmål var ikke til debat i forbindelse med drøftelsen af disse lovforslag, men, tilføjede ministeren, når venstre hele tiden vender tilbage til det spørgsmål, er det også nødvendigt med et svar. Det er vel ret naturligt, at venstre gang på gang vender tilbage til spørgsmålet om ejendomsskatterne, for der er ikke sket nogen særlig ændring med hensyn til ejendomsbeskatningen i de sidste mange år. Ligeegyldig hvilke forslag oppositionen kommer med, har man ikke vist nogen særlig vilje, hverken fra den nuværende regering eller fra tidligere social-

[Jens Chr. Christensen.]

demokratiske regeringer, til at behandle disse spørgsmål.

Den højtærede minister anførte i sit svar, at han som Herluf Trolle måtte spørge: hvorfor bærer vi gyldne kæder? Nu var det ikke med henblik på skatter, Herluf Trolle sagde ordene om de gyldne kæder; det var i en helt anden forbindelse. Men når vi nu er kommet bort fra den forbindelse, udtalelsen knytter sig til, kan jeg med lige så stor ret spørge den højtærede minister: hvorfor bærer han gyldne kæder, når han ikke vil være med til en så simpel retfærdighedshandling som at lempe ejendomsskatterne for den del af befolkningen, der rammes af denne forlodsbeskatning? Der er i hvert fald ingen, der kan pille ved de tal, som jeg nævnte i mit første indlæg, og som belyste den store forlodsbeskatning, der finder sted. Den højtærede minister spurgte, hvad man skal gøre ude i kommunerne, hvis indkomsterne helt svigter, og mente, at der så var risiko for, at visse kommuner kunne gå fallit. Det ændrer da i hvert fald ikke ved den opfattelse, vi forvort vedkommende har, at ejendomsskatterne er uretfærdige. Hvad ville der ske i en bykommune, som ingen indkomster havde? Så ville den antagelig gå fallit, eller også blev staten i en overgangstid nødt til at hjælpe den med at løse de opgaver, som kommunen havde, og det kan ikke være retfærdigt at opretholde denne forlodsbeskatning for et udsnit af befolkningen, som måske viser, at den ingen indkomster har — netop som ministeren siger. Det ville da være uretfærdigt, hvis en hel del af befolkningen overhovedet ingen indkomster havde, at den alligevel skulle betale en væsentlig part til både kommunens, amtets og statens økonomiske opretholdelse.

Det ærede medlem hr. Niels Andersen var også inde på spørgsmålet om ejendomsskatter og sagde, at det står jo til kommunerne selv at bestemme, på hvilket grundlag der skal lignes, og han føjede til, at hvis der var nøjere overensstemmelse mellem venstres medlemmer her i tinget og venstremænd ude i kommunalbestyrelserne, ville et sådant spørgsmål slet ikke blive rejst herinde. Jeg vil bede det ærede medlem lægge mærke til, i hvor mange kommuner man i år har fået ligningsfor-

holdet ændret, og også lægge mærke til, i hvor mange tilfælde der fra borgerlig side, fra venstres og konservativ side, er stillet forslag om ændringer, der er langt mere vidtgående, end man har haft kraft til at gennemføre. Hvis det ærede medlem vil lægge mærke til dette, tror jeg, også han vil give mig ret i de betragtninger, jeg har fremført.

Med disse få bemærkninger skal jeg afslutte mine indlæg i denne debat.

Poul Møller: Jeg forstod på den højtærede minister og det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen, at vi får længere tid til behandlingen, end ministeren sagde i sin fremsættelsestale, hvor han brugte udtrykket „et par måneder“. Jeg må sige til den højtærede minister, at han var lige ved at snuppe den længere tid, vi får til behandlingen; jeg troede til sidst, at den var blevet beslåglagt af ministeren. Nu må vi jo så se, om vi kan få noget ud af arbejdet i de uger, vi har ekstra, hvis vi skal være færdige til marts.

Ministeren mente, at hvis kommunerne lægger budgettet fornuftigt, så kommer skattelettelsen. Men er det nu egentlig ikke forkert, man bærer sig ad: først at give kommunerne ejendomsskatteforhøjelsen og så bagefter at sige, at hvis kommunerne lægger budgettet fornuftigt, kommer skattnedsættelsen? Nu vil den højtærede indenrigsminister måske sige: hvorfor skulle de ikke lægge budgettet fornuftigt? Så vil jeg sige til den højtærede minister, at han skulle tænke tilbage på retsforbundets kampagne ved hvert eneste kommunevalg, tænke på, med hvilken mistillid hans eget parti har set på den kommunale budgetlægning gennem mange år. Retsforbundet mener jo absolut ikke, at kommunerne lægger fornuftige budgetter. Derfor er der i høj grad grund til at være vagtsom her, ikke mindst for den højtærede indenrigsminister, og han burde derfor have slået til lyd for en bestemmelse, hvorved det blev pålagt kommunerne at bruge ejendomsskatteforhøjelsen til skattelettelse. Nu ved vi ikke, hvor meget der skal bruges til skattelettelse; vi ved, at noget i hvert fald ikke bliver brugt til skattelettelse, nemlig det, der bliver brugt til øgede offentlige udgifter i forbindelse med den nye lejelov.

[Poul Møller.]

Den højtærede minister talte om den udvidede brug af rateskala og forklarede, at når man havde gjort det, man havde gjort, var det, fordi man havde foretaget overvejelser og under disse overvejelser var kommet til det resultat, at det var rigtigt at gøre, hvad man har gjort. Jeg er naturligvis ikke i tvivl om, at man har gjort det, man har gjort, fordi man mener, det er rigtigt at gøre det. Men jeg ville gerne have fundet ud af, hvorfor det var rigtigt. Hvorfor skal man på nuværende tidspunkt, hvor man vil ind på en proportional beskatning, indføre en progressiv beskatning? Hvorfor skal man søge progressiv beskatning indført i alle omegnskommunerne, som hidtil har været fri derfor, netop på et tidspunkt, hvor man siger, at nu vil man indføre proportional skat? Og hvorfor skal den progressive beskatning udvides på en sådan måde, at det afgjort vil give en forhøjelse af skatten for nogle, at andre ikke vil få den fulde skattelettelse, og at atter andre vil få den fulde skattelettelse? Jeg forstår ikke, hvorfor man skal bruge et tidspunkt dertil, hvor man har pålagt borgerne en byrde gennem ejendomsskat-ternes forhøjelse.

Det kan ikke nytte, at ministeren siger, at huslejeforhøjelsen har da ikke noget med det at gøre, idet forhøjelsen af ejendomsskatterne jo bliver kompenseret igennem den lovgivning, der her kommer, og om hvilken det er blevet lovet, at den skulle fremsættes, inden ejendomsskatteforhøjelsen blev vedtaget, for at vi skulle kunne se, hvorledes det ene forhold sig til det andet. Ministeren siger, at der bliver givet lejerne i de mindre lejligheder compensation for huslejeforhøjelsen. Ja, de lejere i de mindre lejligheder i København, som har en indkomst på 12 000-13 000 kr., og som er forsørgere. Men hvis lejereren har en husleje på over 1 600 kr., får han ikke dækning for ejendomsskatteforhøjelsen, og en husleje på 1 600 kr. er meget normal her i byen. Hvorfor skal det kun være en vis gruppe af befolkningen, der skal have dækning for ejendomsskatteforhøjelsen? Er det, fordi ministeren er gået over til kammerat Napoleons løsen: vi er alle lige, men nogle er lidt mere lige end andre?

Det er for os det vigtigste, at vi under

forhandlingerne kan nå frem til en ændret byrdefordeling, således at alle får andel i skattelettelsen og alle får hel eller delvis compensation for den ejendomsskatteforhøjelse, der gennemføres. Hvis man ønsker at forhandle på det grundlag, vil man også være nødt til at ændre de bundgrænser, man har foreslået, for disse bundgrænser vil, som det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen sagde, virke hele vejen. Er det rimeligt, at disse mennesker med under 4 000 kr. i indtægt skal betale kommuneskat, eller er det ikke rimeligt? Jo højere vi fastsætter disse fradrag, des højere procenter må vi tage af de mennesker, hvis indkomst ligger over disse fradrag- og bundgrænser, og hvis man vil have en mere jævn beskatning for almindelige mennesker, vil det være fornuftigt at sætte fradragene ned.

Hvis den højtærede minister ved lejlighed vil se på statistikken, vil han se, at en væsentlig del af disse personer med de ganske små indtægter slet ikke er pensionister, for efter at vi har fået folkepensionen gennemført, ligger pensionisterne væsentlig over disse indkomstgrænser. Det er husassistenter, lærlinge, elever og andre, også alle dem, der får kost dér, hvor de er ansat. De ligger meget hyppigt under disse indtægtsgrænser, men jeg tror godt, at de kunne betale kommuneskat.

Erhvervsskatten skal jeg ikke gøre mange bemærkninger om, tiden er jo fremrykket, og det vil føre for vidt at gå ind på alle de tekniske detaljer. Jeg vil kun sige, at den højtærede ministers svar virkede på mig fuldstændig som: god dag mand, økseskaft! Jeg spurgte ham direkte, hvorfor man låser tilsvaret fast på et tidspunkt, hvor man må erkende, at erhvervsbeskatningen ville gå ned, hvis man ingenting foretog sig. Man giver centralkommunerne hele fordelingen af, at det låses fast netop på dette tidspunkt, oven i købet med en forhøjelse.

Det nytter ikke at sige, at omegnskommunerne har nydt godt af erhvervsskatten. Det kan overhovedet ikke gøres op, hvad der er de største udgifter såvel i hovedstadsområdet som i andre byområder. Er det udgifterne ved den slitage, som erhvervsskatteyderne laver på vejene? Medfører det at have børn i skole eller at bygge alderdomshjem ude omkring i omegnskommunerne?

[Poul Møller.]

munerne mon trods alt ikke større udgifter end den slitage, der finder sted på vejene? Det kan man diskutere, men det fører ingen steder hen.

Det afgørende er, at den højtærede minister kommer med et lovforslag, der går ud på, at erhvervsskatten skal afvikles og tilsvaret fastsættes til det, det var i 1957-58, + 10 pct., skønt han ved, at den skatteforhøjelse, han har givet centralkommunerne, i samme moment har givet dem sikkerhed for at få en stor gevinst ved denne ordning. Vi må undersøge i udvalget, hvor stor gevinsten bliver for hver enkelt kommune. På det grundlag vil mit parti tage endelig stilling og afgøre, om vi skal stille andet forslag til afløsning af erhvervsskatten eller kan stemme for det foreliggende med eventuelle ændringer.

Vedrørende den kommunale beskatning er vor stilling afhængig af, om vi kan få fastslået, at alle kommunale skatteydere vil få andel i det, vi gennemfører, i form af en skattelettelse.

Axel Sørensen: Det, der kalder mig frem, er, at den højtærede minister til min bemærkning om, at man ude omkring var i færd med at budgettere ud fra de nye regler, som nu er foreslået, sagde, at man roligt kunne vente nogle måneder og ikke behøvede at have så travlt med dette. Men det ligger jo sådan, at man ude i sognekommunerne for at kunne beregne ligningsprocenten og derefter udregne skattebeløbene, så de i henhold til lovens bestemmelser kan ligge til eftersyn fra den 1. til den 15. april, skal have grundlaget i orden. Det samme gør sig gældende i købstæderne. Ministeren kan bare prøve at anstille nogle undersøgelser ude på kommunekontorerne i de store bysamfund, hvor man i disse dage, for ikke at stå med tomme hænder den dag, lovforslaget er vedtaget, er i færd med at se på, hvad de foreslåede regler vil betyde for den skatteansættelse, der har fundet sted for skatteåret 1958-59.

Må jeg så sige angående ligningslisten, at den, når der er foretaget ligning „efter lejlighed“, giver mulighed for, at en skatteyder kan klage over en anden mands skatteansættelse eller over hele kommunens skatteansættelse. Men når det er statskatteansæt-

telsen, der ligger til grund ved beregningen af kommuneskatten, er det efter min mening for gammeldags at sætte et skøn ind, efter at man har foretaget den rigtige ansættelse ude i kommunen ved den foretagne statskatteansættelse.

Forholdet mellem ejendomsbeskatning og indkomstbeskatning, det såkaldte ligningsforhold, skal jo efter reglerne fastsættes for 4 år ad gangen, men i nogle kommuner er beskatningsformen ændret, og hvis det er sket ud fra den strukturændring, som vedkommende kommune er undergået, er det måske vanskeligt at argumentere imod det. Det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen har jo ofte udtrykt medfølelse med de unge mennesker, som skulle etablere sig, og som i kraft af deres afdrag havde store byrder og derfor måtte have en stor indkomst og som følge deraf også fik den store kommuneskat. Hvis man nu ændrer billedet yderligere til ugunst for en sådan mand, synes jeg, der kan være meget, der taler imod disse forhold.

Alfred Jensen: Jeg hørte med interesse, at ministeren ville se på adgangen for provinskommunerne til at få en rateskala; men jeg blev lidt betænkelig, da ministeren mente, at det ikke havde så stor betydning, fordi der kun ville være et fåtal af skatteydere, der kom ind under denne. Jeg synes ikke, det kan være antallet, der er afgørende. Det afgørende må vel være, om der findes indtægter, der bør beskattes stærkere, end tilfældet kan blive efter de nu foreslåede regler. Jeg kan ikke se, at det bliver nye skattely, men jeg kan nok se, at det vil blive en fordel for dem med de store indkomster at drage til kommuner, hvor man ikke har en sådan rateskala.

Det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen mente, at jeg havde fortegnet billedet ved at nævne beløbet 16 000 kr. og ikke gøre opmærksom på, at det var skattepligtig indkomst, hvorimod det andet beløb, 35 000 kr., var den totale indkomst. Dertil må jeg vel have lov at sige: i lige måde. Det forekommer mig, at det ærede medlem også fortegnede billedet noget ved at sige, at hvis man regner med samme grundlag, enten det nu er totalindkomst eller skattepligtig indkomst, så bliver forskellen ikke så stor. Det materiale, vi har fået, må vel

[Alfred Jensen.]

holde stik. Det viser, at en skattepligtig indkomst på 15 000 kr. svarer til en totalindkomst på 20 000 kr.; der bliver altså alligevel en forskel på 14 000-15 000 kr. Det tyder på, at man ikke er særlig villig til at sætte denne indtægtsgrænse ned. Jeg håber imidlertid, at man vil være opmærksom herpå.

Den højtærede minister mente ikke, at jeg kendte det svar, han havde givet det ærede medlem hr. Hans R. Knudsen med hensyn til tilbageholdelse i arbejdsløshedsunderstøttelse. Jo, det kender jeg fuldt vel. Jeg har også erklæret ved ligningslovsfor- slagets behandling, at jeg ikke var enig i de betragtninger, ministeren har gjort gæl- dende. Jeg har ikke den opfattelse, at ar- bejdsløshedsunderstøttelse bør sidestilles med pension og andre indtægter af den art, derfor har jeg gjort indsigelse, og jeg kan ikke se, at de udtalelser, jeg har læst i den socialdemokratiske presse, og som ministeren påstår stammer fra ham, skulle godtgøre de synspunkter, som er kommet til udtryk i ministerens besvarelse. Jeg mener, det er en urimelighed, at man ikke undtager arbejdsløshedsunderstøttelsen fra denne bestemmelse. Mig bekendt har da også alle arbejdsløsheds-kasser på årsmødet protesteret mod det cirkulære, hvori det siges, at arbejdsløshedsunderstøttelse må sidestilles med de nævnte indtægtsformer. Det forstår jeg så udmærket, og hvis man læser, hvad der står i stykket, må man have betænkeligheder. Der står nemlig ikke, at det er undtagelsen, at man kan foretage indeholdelse i arbejdsløshedsunderstøttelser; der står omvendt. Jeg vil gerne citere denne bestemmelse, det er § 42, stk. 5, i lov ved- rørende personlig skat til kommunen:

„Reglerne i stk. 1, 2 og 4 finder — for så vidt ikke særlige omstændigheder“ — særlige omstændigheder — „efter kom- munalbestyrelsens skøn taler derimod — tilsvarende anvendelse med hensyn til ventepenge, pensioner og lignende under- støttelser, der udredes af statskassen, kommunale kasser eller andre offentlige kasser eller af private kasser.“

Det vil altså sige, at det er, hvor særlige omstændigheder taler derimod, at man kan gøre undtagelser. Ja, men det, vi ønsker, er, at det ikke skal være tilfældigt og ikke

hvile på noget skøn. Jeg er derfor ikke enig med ministeren og opfordrer udvalget til at tage sagen op og se på den igen. Såfremt man ikke finder frem til en bedre løsning, vil vi i hvert fald stille ændringsforslag om, at arbejdsløshedsunderstøttelse og folke- pension undtages i denne bestemmelse.

Ministeren mente ikke, at det var så farligt med de indtægtsgrænser, der er op- retholdt i den foreslåede § 9 b. Det er muligt, ministeren ikke finder, at det er så slemt; men jeg er kendt med, at man rundt omkring i kommunerne har beklaget, at man netop på grund af de indtægts- grænser, som bibeholdes her, ikke var i stand til at foretage omlægning af beskat- ningen på en sådan måde, at man gav en lempelse for mindre indkomster. Det må man dog tage i betragtning. Jeg tror nok, at både ministeren og udvalget bliver nødt til at se på dette forhold, og jeg håber, at der vil komme en ændring på dette område.

Ministeren mente, at det var noget nyt, når jeg sammen med venstres og de kon- servatives ordfører udtalte frygt for, at kommunerne ville udskrive for meget i skat. Det er aldeles ikke noget nyt. Det har jeg gjort opmærksom på mange gange, og jeg har udtrykkelig anvendt Århus kommune som eksempel. Jeg synes, at ministeren fremfor at kaste sig over det kommunistiske parti og dets repræsentan- ter i kommunalbestyrelserne skulle have givet en forklaring på, hvorfor Århus kom- mune laver et budget, som er så meget ved siden af. Den dag man gør regnskabet op, er der en halv million for meget. Mini- steren burde påtale en sådan budgetlæg- ning. Han kan ikke stå her og sige, at man lægger forsvarlige budgetter, der holder, når virkeligheden viser, at de ikke holder.

Kommunisterne har i Århus kommune gjort opmærksom på, at det var alt for vide rammer, der var fastlagt, og har, efterhånden som månederne skred frem, gjort opmærksom på, at nu var der mulig- hed for dels at nedsætte priserne for gas, lys og koks, dels for at anvende penge af kommunens kasse til igangsættelse af ar- bejde, således at de mange tusind arbejds- løse arbejdsmænd, der var alene i fjor efterår, kunne komme i arbejde. Men det havde man ikke penge til. Der var imidlertid over 8 mill. i overskud, og så måtte man

[Alfred Jensen.]

oven i købet høre, at kommunisterne forlangte penge øst ud på en sådan måde, at der måtte udskrives mere i skat. Jeg synes, man skulle feje for sin egen dør, før man kaster sig over andre.

Jeg må måske også rette et par spidse bemærkninger til ministeren i anledning af hans udtalelser om min stilling til lejeforhøjelse, skattelettelse og pristal. Jeg har aldeles ikke udtalt, at lettelsen ikke skulle ind i pristallet, tværtimod, jeg har sagt, at jeg gerne så, at vi fik nogle lettelser, at det måtte være en fordel at få lettelser, fordi det, når det skal give sig udslag i pristallet, betyder mindre lønreduktion, end selve lettelsen andrager. Det, jeg har kritiseret, er dette, at man gennemfører en huslejeforhøjelse på 15 pct., som kommer til at gælde fra 1. april. Man angiver skattelettelser her, som jeg ikke kan konstatere rigtigheden af, men som bliver indregnet i pristallet for juli og får indflydelse på lønreguleringen i september-oktober måned. Men samtlige lønmodtagere, der er lejere, kommer til at betale denne 15 pct.s forhøjelse helt frem til marts 1960, før den får indflydelse på pristallet. Det er det, jeg har kritiseret, og så har jeg spurgt, om man ikke har foretaget beregninger. Det forstår jeg at man ikke har, men så vil jeg opretholde mit krav om, at en sådan beregning foretages, så vi kan se, hvordan det hele kommer til at virke.

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Jeg har kun et par meget korte bemærkninger.

Når jeg nævnte datoen den 1. april, var det, fordi kommunerne skal bruge materialet til den tid. Det er da klart og kan ikke misforstås, at kommunerne skal have tid til forvejen, og ministeriet skal have tid til at udsende cirkulærene med de forskellige beregninger, skalaer o. lign. Naturligvis skal det hele være færdigt i tide og helst i nogenlunde god tid, før det skal bruges ude i kommunerne.

Hvad principperne angår i det foreliggende lovforslag om de kommunale skatter, har mangt og meget jo været diskuteret gennem lang tid, indgående og mange gange. Hvad der nu står tilbage, er altså at diskutere de beregninger, der vil kunne blive tale om, og det mener jeg også vi skulle kunne til-

endebringe inden for den tid, der kan blive til rådighed.

Det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen sagde, at ejendomsbeskatningen ikke er blevet ændret i mange år. Det har nok været, fordi det er en god skat — men det er jo også venstres værk.

Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at retsforbundet tit havde hævdet, at kommunerne lagde for høje budgetter. Nej, det har vi ikke sagt; men vi har sagt, at der var visse opgaver, der efter vor mening ikke var statsopgaver eller kommunale opgaver, og det er noget andet. Men når man har taget disse opgaver op, må man naturligvis også lægge budgetterne derefter. Hvad vi har sagt, er, at der kunne være opgaver, som vi ikke syntes var statsopgaver eller kommunale opgaver, men som selvfølgelig påvirkede budgetterne.

Så spurgte det ærede medlem, hvorfor man skulle have progression i omegnskommunerne, når man ikke havde haft det før, og svaret er det ganske simple: fordi indtægtsfordelingen i disse kommuner er den samme som her i København og i de hovedstadskommuner, vi tidligere har regnet med. (*Poul Møller*: Så opgiv progressionen i København!). Ja, nu kan vi se på det i udvalget; det ærede medlem vil sikkert slet ikke kunne gå ind for tallene, hvis han ser dem. Jeg ved godt, at det ærede medlem i høj grad er inde på, at det er de store indkomster, der skal have skatten lettet, men vi har jo forskellige principper i så henseende. Jeg mener, at det er de mindre indtægter og mellemindtægterne, der særlig er ramt af skatterne, medens de meget store indtægter ikke er det i samme grad.

Hvad spørgsmålet om ejendomsskatterne angår, kan det ærede medlem ikke tage fejl, for det står i bemærkningerne til lovforslaget om ekstraordinær grundskyld og ejendomsskyld, at den skattelettelse, der herefter kunne fremkomme, efter min mening særlig burde komme de mindre og mindst bemidlede til gode. Derfor kan det ærede medlem ikke blive overrasket over, at vi nu opfylder det løfte. Dengang spurgte man netop om, hvordan man havde tænkt sig det gennemført, og man fik altså dette svar, så der kan ikke være noget særlig overraskende i, at vi nu opfylder dette løfte.

[Indenrigsministeren.]

Det ærede medlem stillede igen spørgsmål vedrørende erhvervsskatten, idet han mente, at jeg ikke havde givet noget svar. Det ærede medlem påstår stadig, at erhvervsskatten nu vil gå ned. Dertil må jeg svare: ja, de ændrede ejendomsskatter vil give visse indtægter til kommunen, og som følge deraf vil erhvervsskatten kunne gå ned; men som følge af den øgede udflytning og visse stigende indtægter ville den gå op, og den ville også gå op, fordi der kommer et år imellem, som ikke er med i beregningen. Beregningerne for de sidste 3 år viser, at der har været en meget betydelig stigning i erhvervsskattens størrelse og i indkomstbeskatningen i øvrigt, og vi kommer derfor til det resultat, når disse to forhold tages i betragtning — den nedgang, der vil kunne ske, og som det ærede medlem ensidigt ser på, og så den stigning, der ville ske, hvis vi beholdt den hidtidige ordning — at de opvejer hinanden. Hertil kommer så den 10 pct.s stigning, som vi mener der må ske, og som, hvis vi havde beholdt den gamle ordning, antagelig ville have været større endnu. Jeg mener dermed igen at have besvaret det ærede medlems spørgsmål.

I anledning af det ærede medlem hr. Alfred Jensens bemærkninger om tilbageholdelse for skat i arbejdsløshedsunderstøttelsen vil jeg sige, at det netop er blevet fremhævet, at der bør vises tilbageholdenhed, hvor der ikke var andre indtægter end understøttelsen. Det har jeg svaret her i folketinget, men jeg har også sagt, at hvor der var andre indtægter, kunne der være grundlag for tilbageholdelse til skat, og det mener jeg er fuldt forsvarligt.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Den højtærede indenrigsminister siger, at han og jeg ser forskelligt på skattelettelser, og ministeren påstår, at jeg helst vil lette de store skatter, medens han vil lette de små og de mellemstore. Det er fuldstændig urigtigt, højtærede inden-

rigsminister. Det, jeg vil, er at lette alle indkomstgrupperes skatter, fordi vi har pålagt dem alle sammen skatteforhøjelse. Det er dog ikke så kinesisk en tankegang, at man skulle tro, at den højtærede indenrigsminister ikke kunne fatte det. Vi vil give alle dem, som har fået skatteforhøjelser, en skattelettelse, både de små og de mellemstore skatteydere — og de store, for vi mener ikke, at det er en forbrydelse at være stor skatteyder her i landet. Da man fremsatte forslaget om en forhøjelse af ejendomsskatterne, sagde man ikke, at man kun ville give de mindre og mindst bemidlede lettelser i de kommunale indkomstskatter. Man sagde, at hvis man blot brugte pengene til en generel nedsættelse af de kommunale skatteprocenter, ville de store skatteydere få for stor en fordel, og derfor ville man i forbindelse hermed forelægge udkast til en reform. Det har man så gjort, men med det resultat, at de store og de mellemstore skatteydere — også de mellemstore på 15 000-16 000 kr. — i en række kommuner og i omegnskommunerne kun får skatteforhøjelser, og dernæst har man pålagt skatteforhøjelser for alle enlige ikke-forsørgere i praktisk taget alle indkomstgrupper. Den højtærede indenrigsminister vil dog ikke mene, at de enlige ikke skal betale de øgede ejendomsskatter gennem en forhøjelse af deres husleje; de skal her alle sammen betale mere, men så må lovforslaget også ændres, således at de alle sammen får andel i den skattelettelse, som skal modsvare huslejeforhøjelsen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Hans R. Knudsen: Jeg skal foreslå, at de 5 lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folketinget Vagn Bro har meddelt mig, at han ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan undervisningsministeren oplyse folketinget om den seneste udvikling vedrørende den kgl. ballet, efter at også den hidtilværende balletmester med få timers varsel har forladt sin stilling som balletmester?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde holdes i morgen, torsdag den 18. december, kl. 13 med følgende dagsorden.

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen m. v.,

forslag til lov om afløsning af skat til erhvervskommunen m. v.,

forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg [vedrørende den mellemkommunale refusion],

forslag til lov om ændringer i lov om folkeforsikring [vedrørende den mellemkommunale refusion]

og

forslag til lov om ændringer i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [vedrørende den mellemkommunale refusion].

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ind- og udførsel af fisk.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse m. v.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om leje.

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om boligbyggeri.

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ekstraordinær grundskyld og ejendomsskyld til kommunen.

8) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter m. v.

9) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om folkeforsikring. (Om personlige tillæg til invalide- og folkepensionister m. v.).

Mødet hævet kl. 17²⁸.

34. møde.

Torsdag den 18. december kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov vedrørende personlig skat til kommunen m. v.,

forslag til lov om afløsning af skat til erhvervskommunen m. v.,

forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg [vedrørende den mellemkommunale refusion],

forslag til lov om ændringer i lov om folkeforsikring [vedrørende den mellemkommunale refusion]

og

forslag til lov om ændringer i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [vedrørende den mellemkommunale refusion].